

augustus 2014

SamenKerk ⁶

Uitgave van het Bisdom Haarlem - Amsterdam

Wij dienen alle mensen

pagina 8

Eenzaamheid

pagina 18

Vrij zijn...?

In dit nummer

Van de redactie	3
De ramp met vlucht MH 17	4
Belevissen van een hospitalero	6
Interview father Jansz: "Wij dienen alle mensen"	8
De heilige berg Athos	10
Even bij Moeder thuis .... in Kevelaer	11
Uitagenda	12
Eenzaamheid	18
Vakantiepuzzel	20
Van Onderop	22
Geboekt	23
In memoriam	24
Zevenslapers	25
Catechese: Vrede met God en met elkaar	26
Vermeldenswaard	28
O.L.V. ter Nood	29
Geboekt	30
Vermeldenswaard	31
Jongerenpagina's	32
Interview met kardinaal Simonis	34
Bisdombedevaart naar Rome	36
Kerkwijding Weesp	38
Personalia	39
Belicht	40

Colofon

Samen Kerk is het informatieblad binnen het Bisdom Haarlem - Amsterdam en verschijnt tienmaal per jaar. Nummer 6 jaargang nr. 39

Verantwoordelijke redactie:
Margot de Zeeuw,
Wim Peeters, hoofdredacteur

Redactieadres:
Samen Kerk
Postbus 1053,
2001 BB Haarlem
Telefoon: (023) 511 26 60
Faxnummer: (023) 511 26 59
Giro 43509
E-mail: pvermeer@bisdomhaarlem-amsterdam.nl
Internet: www.bisdomhaarlem-amsterdam.nl

Medewerkers:
Marcel Poorthuis (Parels uit de Schattengrot)
Hein-Jan van Ogtrop (Kerkengek)
Lisette van Aken (Huwelijk en Gezin)

Mirjam Spruit - Borst (Catechese)
Berry Klaassens
Marius van der Knaap (Jongerenpagina's)

Abonnementsprijs:
€ 30,00 per jaar; buitenland: € 36,00 per jaar
Abonnementenadministratie: (023) 511 26 40

Advertenties:
Borgerpark Media
Postbus 8027
6060 AA Posterholt
Telefoon: (0475) 711 362
E-mail: info@borgerparkmedia.nl
www.borgerparkmedia.nl

Vormgeving/technische realisatie:
Novente vormgevers, Lunteren

Niets uit deze uitgave mag zonder toestemming worden overgenomen. Van sommige teksten en illustraties is de herkomst niet te achterhalen. Verantwoordelijken kunnen reageren via bovenstaand adres.

Vrij zijn...?

Zomer en vakantie; ze horen bij elkaar. Veel mensen trekken deze weken naar het buitenland. Omdat de kans op mooi weer groter is, om een andere cultuur te leren kennen, om eens 'helemaal weg' te zijn of omdat je toch echt niet alleen thuis mocht blijven van je ouders! Deze keer een aantal verhalen van mensen die onze landsgrenzen passeerden: de berg Athos, de pelgrimsroute naar Santiago en zelfs Sri Lanka komen aan bod in dit afwisselende zomernummer.

Ook de mensen die niet gebonden zijn aan de schoolvakanties en die de zomer thuis doorbrengen, genieten van het mooie weer en trekken er wat vaker op uit. Wij zijn op zoek gegaan naar leuke uit tips voor uw vakantie waarmee u in en om ons bisdom prachtige dagen kunt beleven en hebben een koffer gevuld met interessante boeken.

Bijzonder is het interview met kardinaal Simonis naar aanleiding van de Rome-bedeavaart volgend jaar. Een mooi, persoonlijk gesprek.

De redactie van Samen Kerk stond ook stil bij het overlijden van prof. Gerard van Wissen en bij het overlijden van oud-redactielid Joke Forceville. U vindt op pagina 24 hun In memoriam.

Vlak voor het drukken van deze editie ging er een schok door de wereld. Een passagiersvliegtuig met mensen onderweg naar het verre Oosten verdween van de radar. Hoogstwaarschijnlijk getroffen door een luchtafweerraket uit het oosten van Oekraïne. In de dagen na deze onvoorstelbare ramp wordt het steeds duidelijker wat voor een impact deze aanval heeft op de wereld. 298 slachtoffers vallen er te betreuren, waarvan er 193 uit ons eigen land.

Gebeurtenissen die ons confronteren met onze kwetsbaarheid en met die andere grens, de grens waar we liever niet al te vaak bij stilstaan.

Wij wensen u een prachtige zomer: geniet van de vrijheid en bovenal: heb het goed! <

Redactie Samen Kerk

De ramp met vlucht MH 17

Het is maandag 21 juli als ik dit schrijf. Zojuist hebben we bericht gekregen dat Nederlandse experts aangekomen zijn op de plek van de ramp, en de lichamen van de slachtoffers eindelijk worden vrijgegeven en naar huis gehaald. Hierop hebben wij samen met de nabestaanden met smart gewacht. Dat is voor hen belangrijker dan alle woorden van troost en medeleven. Nu hopen we dat er ook spoedig duidelijkheid komt over de precieze oorzaak van de ramp, en wie ervoor verantwoordelijk is. Het zal niet gemakkelijk zijn, maar ook daar hebben ze recht op.

Het is hartverwarmend om te zien hoezeer de Nederlandse bevolking met de getroffen en meeleeft en betrokkenheid toont met brieven, bloemen, kaarsen en gebed. Samen met mijn hulpbisschop hebben wij alle parochies opgeroepen om afgelopen weekend intens te bidden voor de slachtoffers en hun nabestaanden. Hieraan is door velen van harte gehoor gegeven. Als kerkgemeenschap staan we naast hen in hun verdriet, hun onmacht, maar ook hun verontwaardiging. Ook in de kathedraal zijn, tijdens de viering van gisteren de slachtoffers herdacht, en is diepe solidariteit betoond met de nabestaanden. De hulpbisschop heeft daarbij de homilie verzorgd, die wij hieronder, in verkorte vorm, afdrukken.

De pijn geen afscheid te hebben kunnen nemen

We hebben aan het begin van de viering de slachtoffers van de vliegcrash herdacht die nu zo plotseling voor de poort van de hemel zijn komen te staan. Het is bijna altijd verdrietig en pijnlijk als iemand ons door de dood verlaat, maar soms kunnen we er toch vrede mee hebben, bijvoorbeeld doordat we goed afscheid hebben kunnen nemen, Dat is hier allemaal niet mogelijk geweest. Nu gaan de gedachten van nabestaanden uit naar de overledenen, naar hun leven, wie zij waren.

Dat nemen deze mensen, die slachtoffer geworden zijn, mee op hun laatste reis: Die vrouw of die man die nu ineens is weggerukt, staat aan de hemeldeur: als de persoon die zij of hij was, met zijn of haar goedheid en hartelijkheid, met alle mooie eigenschappen, de rijkdom van z'n persoon. Die rijkdom was het koffertje, dat voor de laatste reis was gepakt, dat neem je mee.

Als ik straks bij Petrus voor de hemelpoort sta zal ik niet kunnen zeggen: "Laat me erin, ik ben bisschop, ik hoor erbij, ik ben van de club". Volgens Dante's Divina Commedia zitten er veel bisschoppen in de hel. Maar niet alleen bisschoppen, niemand van ons zal kunnen zeggen: "Ik was koster" of: "Ik had de mooiste sopraan van heel het muziekinstituut" of ik was wereldkampioen, (of bijna), ik heb rechten, laat me erin, nee. Geen geld, geen macht en positie zullen tellen maar alleen de vraag wie we geweest zijn, wat voor mens, of we christen zijn geweest en dat wil in de kern zeggen: Of we ons in ons leven hebben laten leiden door de liefde...

Tarwe en onkruid

Het is de realiteit van deze dagen dat we hard met het kwaad in de wereld worden geconfronteerd. Het evangelie van vandaag over tarwe en onkruid wil ons

eraan herinneren dat het kwaad een realiteit is waarin ook wij moeten leven. Met het voorbeeld van Jezus voor ogen, kun je je niet goed door het lint laten gaan en in het wilde weg om je heen gaan slaan om wraak te nemen...

De vorige keer dat strijdende partijen een passagiers-toestel neerhaalden, was tijdens de oorlog in Irak. President Bush dacht misschien toen hij de oorlog begon in Irak dat hij onkruid van tarwe kon scheiden: paus Johannes Paulus II noemde dat toen een nutteloze slachting en hij heeft gelijk gehad: Door iemand in Irak als het kwaad aan te wijzen, verstoorde Amerika een wankel evenwicht en nu – honderdduizenden doden en miljoenen vluchtelingen later – schijnt alle tarwe verdwenen, al het goede is weg, zo lijkt het; men wilde het onkruid – het kwaad – bijeen wilde garen, eruit wilde trekken, maar het woekert nu welig als nooit tevoren en geen christen is zijn leven veilig...

Overall is kwaad, in de wereld en ook in de kerk. Wie in de kerk is, is zeker niet automatisch goed en dat is van het begin af zo geweest toen Jezus met de apostelen rond trok. Als we zelf moeite hebben met onkruid dat we aantreffen, met het kwaad in de grote wereld dat agressie in ons opwekt, of ook met het kwaad in onze eigen omgeving, met wat mensen elkaar aandoen, met het kwaad in de wereld, in onze omgeving óf in

de kerk, zouden we eraan kunnen denken hoe Jezus met Judas omging. Hij wist dat die een verrader was, een rotte appel in de mand met apostelen, onkruid tussen de tarwe. Jezus verdroeg hem, tot bij het Laatste Avondmaal en de kus waarmee Judas hem verraadde; en alle liefdevolle woorden die Jezus sprak waren in feite een uitnodiging aan Judas en alle andere tegenstanders om van onkruid tarwe te worden. Natuurlijk moeten misdadigers vervolgd en bestraft worden, dat is een eis van rechtvaardigheid; maar alleen waar mensen innerlijk veranderen, ontstaat er echt een nieuwe situatie. Dat noemen we: bekering.

Dat blijft altijd mogelijk tot hun laatste snik, dat mensen zich bekeren tot de liefde en steeds meer tarwe worden. Want we zijn allemaal nog onderweg, ons levensverhaal is nog niet af. Gelukkig maar.

En voor al die mensen wier levensverhaal zo plotseling nu is afgelopen door de vreselijke vliegtuigramp, bidden we dat zij ook als goed zaad in de aarde gevallen mogen zijn, dat hun leven vrucht mag dragen, dat zij nu in vrede mogen zijn. <

Amen

Belevenissen van een hospitalero

Op zijn pelgrimsreis, de 'camino', naar Santiago de Compostella in 2011 was William Blokdijk al onder de indruk van de vele vrijwilligers die hij op de diverse slaapplekken tegenkwam. Bij de overnachting in het klooster van Roncevalles, een dorp in de Spaanse Pyreneeën, werd hij verzorgd door Nederlandse vrijwilligers. Toen hij de volgende dag met zijn vrouw weer verder ging op de fiets, zei hij al tegen haar: "Als ik wat meer tijd heb, dan wil ik dat vrijwilligerswerk ook gaan doen. In 2014 was het zover."

Ik had een half jaar vrij kunnen nemen van mijn werk bij de politie en via het Genootschap van Sint Jacob kwam ik bij de werkgroep van Roncevalles terecht. Van 11 tot 25 april konden we aan de slag. Een aantal weken daarvoor maakte ik tijdens een bijeenkomst kennis met de zeven groepsleden. We spraken af elkaar te ontmoeten op 11 april in Pamplona. Vandaaruit konden we doorreizen naar Roncevalles. Als vrijwilliger zorg je er namelijk zelf voor dat je op de plaats van bestemming komt, op eigen kosten. Tijdens de taxirit zagen we al snel de bekende plekken en de camino begon weer te leven.

In het klooster aangekomen, werden we verwelkomd door de leden van de groep die wij zouden gaan aflossen. Zij hadden maar weinig pelgrims hoeven herbergen. De verwachting was dat het in onze twee weken wel eens extra druk zou worden. Dit in verband met de vakantie en de Paasdagen. Onze groep maakte een snelle inventarisatie van elkaars talenten en voorkeuren en om 14.00 ging de deur open voor de wachtende pelgrims. Om 22.00 uur werd de eerste dag geëvalueerd. Voldoening over het kunnen helpen en ondersteunen van de pelgrims had de overhand. Als extra zorg en service brachten we de rugzak van de pas aangekomen pelgrims naar boven. De pelgrims hadden namelijk een zware en lange tocht bergopwaarts gehad en waren bar loof oftewel: flink moe op z'n West-Fries.

In de eerste week kregen we wel de gelegenheid onze draai te vinden, maar er kwamen maar liefst 365

pelgrims. Per dag! Het klooster, prachtig gerenoveerd, heeft 180 bedden, de oude herberg aan de overkant 116 bedden en rest van de pelgrims werd gehuisvest in mobiele huisjes op het kamp. Een heerlijk gevoel dat we dit prima hadden geregeld. We hebben in totaal zo'n drieduizend mensen opgevangen. Als het wat rustiger was, hadden we meer gelegenheid te praten met de pelgrims en te luisteren naar hun verhalen.

Onze dagindeling zag er als volgt uit: om 6 uur maken we de pelgrims wakker. Om 8 uur zijn ze allemaal weer op pad; het klooster gaat dicht. Wij gaan ontbijten. Vanaf 8.30 uur maken we de slaapvertrekken schoon, maken de bedden op en we maken de trappen en het portaal schoon. Om 11 uur: koffie! Daarna hebben we pauze tot 13 uur. We eten gezamenlijk een warme maaltijd en om 14 uur gaat het klooster weer open en begeleiden we de eerste pelgrims naar hun slaapplek. Om 22 uur gaat het klooster op slot. Wij evalueren onder het genot van een hapje en een drankje en gaan om 23.00 uur slapen.

Opvallende zaken

De meeste pelgrims hebben de loop goed voorbereid, anderen niet. Te weinig conditie, te weinig eten en drinken, slecht schoeisel... Deze pelgrims moeten dit vaak bekopen met blaren, kramp, uitputtingsverschijnselen en andere lichamelijke ongemakken. Mijn EHBO-ervaring kwam dan ook goed van pas. Een aantal malen werden we 's nachts verrast met pelgrims die tijdens de tocht in de problemen waren geraakt, verdwaald soms, en bij ons aanklopten. Onder de gedenkwaardige gasten waren een Japans echtpaar van 72 jaar die na een warme dag uitgeput binnenstrompelden, een zware Amerikaan die niet in het bed paste en een Duits echtpaar met twee dochters, waarvan een op een ezel.

Een lange stoet, vanuit de hele wereld, kwam voorbij op weg naar Sint Jacob. Het was voor mij een indrukwekkende ervaring. Ook omdat de groepsspirit enorm goed

was en de kost- en inwoning in het klooster top geregeld was. Twee weken vrijwilligerswerk is vermoeiend, maar dat is niet te vergelijken met wat je er voor terugkrijgt. Het contact met de pelgrims en de gezelligheid van de groep maakt dat ik dit over een aantal jaren opnieuw wil gaan doen en dan weer in Roncevalles. <

William Blokdijk

In het logo van SETIK zijn de symbolen verwerkt van alle godsdiensten die in Sri Lanka zijn vertegenwoordigd.

Vicneswaran is 3. Zijn moeder werkt in het buitenland; zijn vader heeft een alcoholprobleem. SETIK helpt Vicneswaran en zijn oudere broer Sathiswaran met speciale programma's.

Caritasorganisatie SETIK in Sri Lanka

Father Camillus Jansz: "Wij dienen alle mensen"

SETIK is de caritasorganisatie van het bisdom Kandy. Zo'n 45 stafleden - afkomstig uit verschillende bevolkingsgroepen en met diverse religieuze achtergronden - werken er dagelijks aan mensenrechten, aan het verbeteren van de levensomstandigheden en aan vrede en verzoening na de burgeroorlog. Aan het hoofd staat priester father Camillus Jansz. Margot de Zeeuw was voor de Vastenactie 2015 in Sri Lanka en sprak met hem over het werk van SETIK, maar ook over zijn persoonlijke bezieling.

SETIK is opgericht in 1964 door father Anthoninus. Father Camillus: "Hij zag de problemen van de jeugd op de theeplantages en wilde helpen." Father Anthoninus startte een technische school, speciaal voor de jongeren uit de plantagesector, zodat ze zich konden ontwikkelen en een vak konden leren. Na een paar jaar ontwikkelde deze technische school zich tot een centrum voor sociale ontwikkeling en training: "Tegenwoordig richt SETIK zich op de volledige ontwikkeling van de mensen," aldus father Camillus. En dat is nodig: veel mensen op Sri Lanka leven onder de armoedegrens. Hoewel de meeste mensen uit deze groep wel te eten hebben, zijn de omstandigheden waarin zij leven vaak erbarmelijk: ze verdienen misschien twee euro per dag of minder, hun woningen zijn niet meer dan armoedige kamers of hutten en er is vaak geen schoon water voorhanden. Dat geeft grote problemen: duizenden vrouwen vertrekken

naar het Midden-Oosten om geld te verdienen. Ze laten hun kinderen achter. "Veel gezinnen raken daardoor ontworcht," legt father Camillus uit. "Werkeloze mannen raken aan de drank, kinderen zwerven langs de straat, maken hun school niet af en gaan al vroeg aan het werk. Er is in deze groepen veel geweld tegen vrouwen en kinderen. Tot onze speerpunten hoort daarom het voorlichten van moeders over de gevaren van migratie, zorgen voor mogelijkheden om via ambachten zelf wat geld te verdienen en het bewust maken van oud én jong van het belang van een goede opleiding en de gevaren van kinderarbeid."

SETIK is een rooms-katholieke organisatie, maar het werk beperkt zich zeker niet tot de eigen achterban. Father Camillus: "God schiep de mens naar Zijn evenbeeld en Hij gaf de schepping aan alle mensen.

De Kerk is er dus voor de hele wereld, niemand uitgezonderd. We werken daarom voor alle mensen, ongeacht hun religie, hun bevolkingsgroep of hun sekse." Daarmee raken we ook aan het verschil tussen SETIK en andere hulporganisaties: "God heeft ieder mens de verantwoordelijkheid gegeven om voor zijn medemensen te zorgen," constateert father Camillus. "Christus heeft ons dat opgedragen, dus daaraan kunnen we niet ontsnappen. Het is onze verantwoordelijkheid als christen om anderen te helpen. Dat maakt dat we anders zijn dan bijvoorbeeld NGO's."

Het overgrote deel van de bevolking in Sri Lanka is boeddhist: ongeveer 70%. SETIK werkt zoveel mogelijk samen met de monniken van de lokale en regionale tempels. Soms moet eerst een vertrouwensband groeien merkt father Camillus: "Sommige monniken zijn bang dat we mensen willen bekeren tot het Christendom. We willen echter slechts de mensen in Sri Lanka dienen en we hebben daarbij geen enkele verborgen agenda." In de loop der jaren heeft SETIK een goede relatie kunnen opbouwen "en nu werken we met een aantal monniken nauw samen. Ook de mensen weten de weg naar SETIK inmiddels te vinden." Beter gezegd: SETIK weet de weg naar de mensen te vinden. De veldwerkers van SETIK gaan erop uit, gaan de dorpen in, leggen contact, sluiten vriendschap. Vaak

komen ze zelf uit de gemeenschappen waarin ze werken. Ze kennen de mensen, er is een vertrouwensband en als er dan problemen zijn, is de drempel laag: "De mensen weten dat iedereen bij ons terecht kan," aldus father Camillus. "En veel mensen die we konden helpen, zijn zo blij met de veranderingen in hun leven, dat ze dit ook anderen gunnen. Zij zetten zich vervolgens voor ons in als vrijwilliger. Zo bereiken we steeds meer mensen. En leren steeds meer mensen hoe ze zichzelf en hun gemeenschap vooruit kunnen helpen."

Het werk is intensief en vraagt veel van de SETIK-staf. Toch is father Camillus blij dat hij zijn bijdrage kan leveren: "Als kleine jongen droomde ik er al van om priester te worden. Nu leef ik mijn droom. Ik kan werken voor de mensen. Ik help ze niet alleen met hun spirituele ontwikkeling, maar ook met de meer morele en praktische kanten van hun leven." Hij richt zich naar het voorbeeld dat Jezus stelde: "Christus werkte voor de mensen en 'zag geen tijd en geen plaats.' Als priester en als leider van SETIK volg ik Zijn pad. Ik stel alle tijd die mij is gegeven, ter beschikking voor het welzijn van de mensen." Eén tekst in het bijzonder inspireert father Camillus: "Ik laat mij leiden door een tekst uit Mattheüs (8, 20) en Lucas (9, 58): 'Jezus zei: *De vossen hebben hun holen, en de vogels hun nesten, maar de zoon van de mens heeft*

geen plaats om zijn hoofd neer te leggen en te rusten.' Voor mij betekent dit dat we moeten zijn zoals Hij en dat we ons dienstbaar moeten opstellen ten opzichte van de mensen, zonder daarbij aan ons eigen comfort of aan onze 'vrije tijd' te denken."

Er zijn relatief weinig christenen in Sri Lanka: ze vormen ongeveer 7% van de bevolking. Een deel van hen is katholiek. Ondanks die minderheidspositie, kunnen SETIK en de katholieke gemeenschap een belangrijke rol vervullen in de samenleving vindt father Camillus: "Tamils en Singalezen, oftewel hindoes en boeddhisten, leven hier gescheiden. De burgeroorlog heeft de diepe kloof tussen beide bevolkingsgroepen nog verder aangescherpt. Er zijn diepe wonden geslagen en er is nu vrede nodig. Daarmee bedoel ik innerlijke vrede. Pas als in beide groepen de pijn is geheeld, kunnen we in vrede met elkaar leven. Binnen de katholieke kerk zijn zowel Tamils als Singalezen vertegenwoordigd. We laten de rest van de samenleving zien dat we kunnen samenwerken en daardoor prachtige dingen tot stand brengen. Ik denk dat ons land dit voorbeeld hard nodig heeft en dat we als organisatie daarin een belangrijke rol kunnen spelen. Als de innerlijke pijn is genezen, kunnen we een toekomst met vrede tegemoet zien." <

Margot de Zeeuw

De heilige berg Athos

In oktober 2012 ging voor Ed Moltzer een bijzondere wens in vervulling: een pelgrimage naar de Heilige Berg Athos. Hij had er al veel over gelezen en gehoord. Met 20 kloosters is de monnikenrepubliek Athos een orthodox bolwerk in het noordoosten van Griekenland. De meeste kloosters worden bewoond door Grieks orthodoxe monniken. Maar er zijn ook kloosters waar monniken wonen uit Bulgarije, Roemenië, Servië en Rusland. Totaal wonen er op Athos ongeveer 2000 monniken.

Op mijn pelgrimstocht mocht ik mij aansluiten bij Theo Zuurbier uit Schagen en Hans Bruin uit Tuitjenhorn. Voor Hans was het ook een voorbereiding op zijn diakenwijding in november 2012. In de 5 dagen dat we op Athos zijn geweest hebben we 4 kloosters bezocht. De eerste 2 kloosters, Iveron en Vatopedi liggen aan de oostkust van het schiereiland. Iveron is gesticht door monniken uit Georgië omstreeks 980. Vatopedi stamt uit het einde van de 4e eeuw. Van Vatopedi was het ongeveer 4 uur lopen naar het Bulgaarse klooster Zographou, gesticht in de 10e eeuw. Het laatste klooster waar we hebben overnacht was Kastamonitou, waarschijnlijk daterend uit de 4e eeuw. Deze tocht met ons drieën heeft mij bijzonder geïnspireerd. Allereerst een hernieuwde en intense kennismaking met de Oosters-orthodoxe kerk. Een kerk die zich veel meer dan onze westerse kerk, richt op het hemelse en de mystiek. Je merkt dat vooral in de

liturgie, de verering van de iconen en het leven van de monniken. Dit alles heeft mij nog meer inspiratie gegeven voor een intens opdragen van de eucharistie. Het was dan ook iedere morgen heel vroeg opstaan om naar de kerk te gaan. Om ongeveer 4 uur begint het morgengebed, dat om 6 uur wordt gevolgd door de Goddelijke Liturgie. Om 8 uur is dan het ontbijt. Overigens is het voor niet orthodoxen af en toe best zoeken hoe om te gaan met de orthodoxe liturgie. De overweldigende en mooie natuur van Athos doet je ook tijdens de wandelingen de Heer ontmoeten. Die stilte en rust heb ik net zo ervaren op de berg van Mozes in de woestijn van de Sinai. Wat mij op onze tochten op Athos enorm aansprak was steeds het zicht op de zee en wat dichtbij de kust het geluid van de branding. Maar vooral ook de vriendschap die ontstond met mijn medepelgrims Theo en Hans is voor mij een bijzondere inspiratie. Het heeft mijn horizon verbreed. Tijdens deze tocht ben ik mij

zeer verbonden gaan voelen met het Oosters christendom in het algemeen en de monniken van Athos in het bijzonder. De taal is helaas vaak een barrière, maar desondanks zijn de monniken zeer gastvrij.

Er zijn verschillen tussen Oost en West. Door de eeuwen heen is er veel gepraat en de gesprekken zijn niet altijd even gemakkelijk geweest. De geschiedenis van de concilies spreekt boekdelen. Maar de verbondenheid met elkaar in de Heer biedt altijd uitzicht. Dit hebben we ook mogen zien in de recente ontmoeting in het Heilig Land tussen patriarch Bartholomeus en paus Franciscus. Voor velen een geweldige gebeurtenis. Wanneer ik dit schrijf sta ik aan de vooravond van een volgend bezoek aan de Heilige Berg.

De vorige keer hebben Theo en Hans mij weer mee terug naar huis genomen. Maar nu ga ik alleen... <

Don Eduard Moltzer

Even bij Moeder thuis... in Kevelaer

Maandag 30 juni stond de bus voor de OLVH-kerk. Op naar Kevelaer. Met een aantal pelgrims uit onze vier parochies. In het pelgrimsoord aangekomen bracht de intochtprocessie ons van de Genadekapel naar de basiliek, die dit jaar 150 jaar geleden werd ingewijd. Met een mooie sacramentslof ging onze bedevaart naar de Troosteres van de Bedroefden van start. 'We zijn hier gekomen met meer dan onze reiskoffer of -tas. Ieder nam vanochtend een, voor sommigen zelfs zware, rugzak vol verdriet, zorgen en droefenis mee,' zei pastoor Van Teijlingen in zijn openingspreek. Kevelaer is de plek bij uitstek voor het (stille) gebed van woorden en tranen tussen de gelovige en Moeder Maria. Hier vinden mensen troost en bemoediging voor het verdriet en de narigheid in hun leven.

Op dinsdag hebben we 's ochtends de kruisweg van de Heer overwogen. Aan de hand van de veertien staties hebben we overwogen hoe Jezus, zelfs in zijn lijden, voor ons een voorbeeld en leidman is. 's Middags hebben we Maria centraal gezet bij het Maria-uurtje. Hoe Maria ons in het geloof menselijkheid en moederlijke nabijheid leert en dat zij, vooral in Kevelaer, ons tot troost en bemoediging kan zijn. Hoogtepunt van deze dag, en van

de bedevaart, was de pontificale Mis in de basiliek met hulpbisschop Jan van Burgsteden. Na afloop was de lichtprocessie op het Kapellenplatz. Bij de Genadekapel wijdde de hulpbisschop ons, de Kerk, de wereld en Rusland toe aan het Onbevlekt Hart van Maria. Een ontroerend moment.

Dat er in Kevelaer veel tranen gevallen zijn, is bekend. Onder de mantel van Maria van Kevelaer is het goed schuilen. Met een misviering werd afscheid genomen. De grote offerkaarsen werd naar de Kaarsenkapel gebracht. Daar zal hij beetje bij beetje opbranden, ook als wij al lang weer thuis zijn. Het waren mooie dagen vol gezelligheid, maar vooral omdat er gelegenheid was om de onzichtbare rugzak even neer te zetten en geestelijk bij te tanken.

De Kevelaerbedevaart is volgend jaar van 29 juni t/m 1 juli.

Meer informatie bij Hoofdbroedermeesteres
mevr. J. Versteeg
Forelstraat 325
2037 KX Haarlem
023-5360615

Foto: mevr. C. Ruhof

Tijdens deze zomervakantie wil de redactie van Samen Kerk de grote diversiteit die ons bisdom kent bij u onder de aandacht brengen, van de zee en de duinen tot de polders en de bossen. Ook op het gebied van cultuur en ontspanning is er genoeg te beleven. Hieronder een kleine greep uit wat in deze zomermaanden zoal te doen is.

41^e serie Zaterdagmiddagconcerten in de Kathedrale Basiliek van Sint Bavo

Dit jaar zal de 41e serie zaterdagmiddag-concerten plaatsvinden. De reeks wekelijkse concerten start op de 1ste zaterdag van mei, 3 mei, en wordt voort-gezet t/m 27 september. Deze concert-serie wordt georganiseerd rond het monumentale Willibrordus-orgel. De concerten beginnen om 15 uur en duren ongeveer één uur. Centraal in de serie staat de Internationale Orgelzomer, een orgelfestival in de zomer-maanden van 21 juni t/m het slot-concert op 27 september. Evenals de vorige series Zaterdag-middag-concerten wordt ook die van 2014 gekenmerkt door een vernieuwende en verrassende programmering waarin het nodige nieuwe en weinig gespeelde repertoire wordt verkend. Door de bijzondere klank van het Willibrordusorgel komt dit daarop buitengewoon tot hun recht.

Overzicht van concerten

Kathedrale Basiliek St. Bavo, Haarlem – Aanvang alle concerten: 15.00 uur

- 2 aug. **Jean-Pierre Griveau** • Mendelssohn, Dubois, Duruflé, Griveau
- 9 aug. **Wladyslaw Szymanski** • Bach, Ritter (Son. 2), Zelenski, Gorski, Szymanski
- 16 aug. **Tjeerd van der Ploeg** • Widor (symfonie nr. 7), Dupré (Souvenir et Carillon op. 27)
- 23 aug. **Pascale van Coppinolle** • Messiaen, Schneider, Liszt (Weinen, Klagen)
- 30 aug. **Thomas Lennartz** • Reger, Mendelssohn, Helmschrott, Lennartz
- 6 sep. **Eiko Maria Yoshimura** • Bach, Ritter (Son. 3), Liszt (Ad nos)
- 13 sep. **Ton van Eck met Stef Feld, verteller** • o.m. De geschiedenis van het olifantje Babar van Francis Poulenc
- 20 sep. **Gonny van der Maten, Jos Glaap (pauken)** • Badings (Passacaglia), Daniel Lesur, Messiaen
- 27 sep. **Ton van Eck met Kathedrale Koor o.l.v. Sanne Nieuwenhuijsen** • Dupré (var. Sur un Noël), Franck, Fauré

Geïnteresseerden kunnen voor actuele informatie raadplegen:

www.rkbavo.nl waar ook de folder met gedetailleerde programmagegevens als pdf gedownload kan worden

www.facebook.com/basiliek.haarlem

De serie is gratis toegankelijk, wel wordt aan de uitgang een vrijwillige bijdrage gevraagd.

Projectgroep Zaterdag-middag-concerten

Postadres : Leidsevaart 146, 2014 HE Haarlem.

Tel. : 070-3839842

E-mail : concerten@rkbavo.nl

Website : www.rkbavo.nl (download van de folder na 15 april)

Facebook : www.facebook.com/basiliek.haarlem

Benedictushof Egmond

In Benedictushof bij de Sint Adelbertabdij in Egmond binnen is ook deze zomer weer voldoende te beleven.

In 2014 pakten we in Benedictushof het zomerthema Pelgrimeren weer op.

Was het thema vorig jaar Santiago, dit jaar maken we het iets breder: Pelgrimeren. En interactiever.

We organiseren een fotowedstrijd, met als resultaat een expositie door pelgrims mede vormgegeven. De expositie opent op 5 juli om 15.00 uur. U bent van harte welkom!

De expositie is te zien van 5 juli t/m 31 augustus.

Wilt u medepelgrims ontmoeten? Of heeft u vragen over het pelgrimeren? Om de week vindt in Benedictushof het Pelgrimscafé plaats, met lezingen door pelgrims. Het eerste 'café' vindt plaats op 11 juli.

Op 22 augustus neemt Simone Awhina u anderhalf uur lang mee op een pelgrimstocht in het Protestantse kerkje, naast de Abdij. U bent even die pelgrim op het bankje in de zon!

Vindt de Stille tijdens een wandeling met Anky Floris op 11 en 25 juli en 8 augustus. Of doe mee met een workshop stembevrijding. Kijkt u op onze website www.benedictushof.nl, cursusprogramma onder Zomerthema Pelgrimeren voor het actuele aanbod.

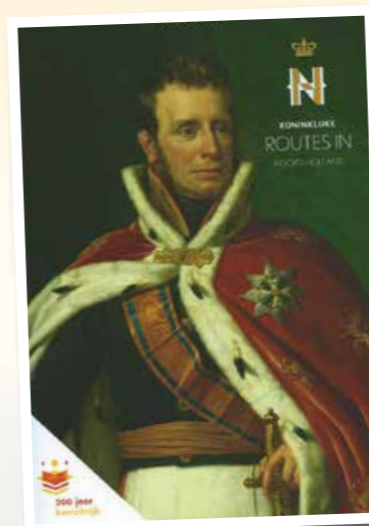
Graag tot ziens in Benedictushof!

Benedictushof, Vennewatersweg 27a, 1935 AR Egmond-Binnen
072 5062786, www.benedictushof.nl

Koninklijke routes in Noord-Holland

In november 2013 is het 200 jaar geleden dat Nederland na inlijving bij Frankrijk zijn onafhankelijkheid herkreeg. In 1813 keerde de Prins van Oranje terug en twee jaar later werd hij te Brussel ingehuldigd als Koning Willem I. In die 200 jaar Koninkrijk is er veel gebeurd.

Ook in de provincie Noord-Holland. Het Koninkrijk heeft te maken gehad met oorlogen en rampen, maar ook met liefde, vrijheid en de totstandkoming van onze onafhankelijkheid en democratie. Oneindig Noord-Holland verbindt de meest spraakmakende verhalen en historische momenten met het heden. Met verrassende verhalen, een fiets- en wandelroute en bijzondere evenementen gedurende de viering tussen november 2013 en oktober 2015.

In boekje **Koninklijke routes in Noord-Holland** vind je twee routes langs bijzondere plekken in Noord-Holland in relatie tot 200 jaar Koninkrijk. Een in Haarlem en omstreken en een route in Amsterdam. Maar er is meer.

Kijk op www.onh.nl/200jaar voor verhalen om te lezen, beelden, filmpjes, tentoonstellingen en evenementen. Deze campagne is in opdracht van de Provincie Noord-Holland tot stand gekomen.

Het boekje is onder meer te verkrijgen bij de VVV.

Artis, Amsterdam

Artis is de dierentuin van Amsterdam, en de oudste dierentuin van Nederland, gelegen in de Plantagebuurt. Artis bestaat uit een historisch stadspark met 26 rijksmonumenten en een gemeentelijk monument. Artis heeft volgens velen een charme en een historische dimensie die aan modernere dierentuinen ontbreken. Het park heeft de afgelopen jaren veel vernieuwd en blijft vernieuwen om zowel nu als in de toekomst haar maatschappelijke taak te kunnen vervullen.

In Artis vindt u onder meer het Planetarium, het Apenhuis en Vogelhuis en het Aquarium met een koraalrif, een vloedbos uit de Amazone en de fauna van een Amsterdamse gracht.

Verder zijn er het Wolvenbos en de Savanne. In 2005 werd het nieuwe Insectarium geopend, gevolgd door een groot Vlinderpaviljoen in 2006. Sindsdien beschikt Artis over het grootste insectarium ter wereld.

De afgelopen jaren heeft men in Artis veelvuldig gerestaureerd en vernieuwd.

Zo werd het Vogelhuis opgedeeld in drie themagebieden: een woestijngedeelte, een regenwoudgedeelte en een rotsachtig kustgedeelte. In deze drie delen van het gebouw vliegen de vogels vrij rond. Het Apenhuis werd omgebouwd tot één grote hal met tropische planten waar de bezoekers tussen vrijlevende dieren lopen, zoals diverse kleine soorten primaten en andere diersoorten zoals de groene leguaan, wateragame, de grondkoeskoes en de vlerhond.

Al met al genoeg te zien in de meest bijzondere dierentuin van ons land.

ZOOmeravonden

In juni, juli en augustus is Artis elke zaterdag open tot zonsondergang. Er zijn verschillende activiteiten, studenten van het Conservatorium van Amsterdam zorgen voor muziek, er is elke ZOOmeravond een live-optreden van een bekende artiest en een ZOOmeravondvertelling. Je hoeft alleen een Artis-entreebewijs te kopen en dan kan je die zaterdag overal aan meedoen en van genieten. Artis-leden kunnen natuurlijk direct de tuin in lopen. Bekijk op de website het programma per dag.

openingstijden

1 maart tot en met 31 oktober
9.00 uur tot 18.00 uur
1 november tot en met 28 februari
9.00 uur tot 17.00 uur
elke zaterdagavond in juni, juli en augustus
9.00 uur tot zonsondergang tijdens de ZOOmeravonden

toegangsprijzen

jeugd (3 tot en met 9 jaar) € 16,50
normaal (10+) € 19,95

Linnaeushof, Europa 's grootste speeltuin Voor een dag volledig speelplezier!

De Linnaeushof in Bennebroek mag zich met recht Europa 's grootste speeltuin noemen. Hier spelen kinderen nog écht. Linnaeushof heeft meer dan driehonderdvijftig speeltoestellen en attracties zoals kabelbanen, trampoline- & luchtkussencentrum, waterfietsen, motorskelters, funny-wheels, hobbelfietsen, minigolfbanen, een superglijbaan en nog veel meer. Spectaculair is het elf meter hoge Piratennest. Naast moderne en vernieuwende items zijn er op verschillende plekken in de speeltuin recent ook enkele nostalgische speeltoestellen neergezet. Wie herinnert zich niet de ouderwetse schommelschuitjes? Of wat dacht je van die leuke familieschommel waar iedereen tegelijkertijd op kan zwieren en zwaaien.

Speelzones De grote variëteit aan speeltoestellen is opgedeeld in speelzones voor klein en groot. Zo is er een afgeschermd en overzichtelijke peuter- en kleuterspeeltuin waar naar hartenlust gespeeld kan worden op de vele schommel, draai- en klimtoestellen. Voor de allerkleinsten is er Dreumesland: een veilige speelomgeving met minispeeltoestellen.

Grotere kinderen leven zich uit in andere delen van de speeltuin zoals de speel-sportief-hoek met de klimwand, skaterail en skiswing.

Waterspeeltuin Bij warm weer is waterspeeltuin "de Oase" open met vele spetterende waterspeeltoestellen, zoals een grote waterglijbaan, waterspeelput, watertuimelbakjes en een waterbrug. Dit biedt een gigantisch waterspektakel waar jong en oud kunnen genieten van spelen met water.

Overdekt spelen Zelfs als het af en toe regent, is spelen in Linnaeushof een feest. In de gezellige overdekte speeltuin zijn minicars, luchtskelters, lachspiegels, een speelstraat, schaduwkamer en een speelkasteel. Daarnaast kunnen de kleintjes spelen in de overdekte Wortelberg. Ook hier zijn aangepaste speeltoestellen voor deze leeftijd, zoals de grote wensput, een heuse wortelwasmachine, een speelstraat en een zelf bewegende lachspiegel. Als klap op de wortel treedt speeltuinmascotte Bennie Broek hier meerdere malen per dag op.

Openingstijden

Van 26 maart t/m 26 oktober 2014 dagelijks van 10:00 uur - 18:00 uur (in oktober aangepaste openingstijden)

Toegangsprijzen

(all-in tarief, uitgezonderd het gebruik van de motorskelters, minigolf en speelautomaten)
Vanaf 2 jaar € 12,00
65+ € 9,50
Rolstoelgebruiker € 6,00
Speciale schoolreis prijs € 9,50 p.p.
Groepen (vanaf 20 personen) € 9,75 p.p.
Seizoenpas € 47,50 p.p.
Kind & volwassen seizoenpas € 95,00
Minigolf (i.c.m. entree speeltuin) € 1,00
Minigolf (zonder speeltuin) € 4,00
Motorskelters (2,5 minuten) € 4,00
Parkeren € 5,50

Europa's grootste speeltuin
Linnaeushof

Paleis Het Loo

Ook deze zomer is er weer voldoende te zien in **Paleis Het Loo in Apeldoorn**. Naast de vaste collectie van het **Paleismuseum** dat een prachtig beeld geeft van het leven van onze Koninklijke familie door de eeuwen heen zijn er diverse tentoonstellingen en evenementen georganiseerd.

Een voorbeeld is: **Bloemenpaleis Het Loo**, Bloemkunst in paleis en tuin tot en met 31 augustus. Paleis Het Loo organiseert van 3 mei tot en met 31 augustus voor de tweede keer 'Bloemenpaleis Het Loo'. Dit jaar is het thema 'bloemkunst in paleis en tuin'. De Tuindienst van Paleis Het Loo maakt wekelijks verse boeketten, passend bij de historische interieurs. Bezoekers kunnen zien hoe deze boeketten worden gemaakt, met bloemen grotendeels uit eigen kwekerij. Overal in en om het paleis zijn bloemen en planten te zien. Bij een wandeling door de *paleiskamers* zijn veel voorbeelden van bloemkunst en bloemversieringen terug te vinden in de plafondschilderingen en wandbekleding. Daarnaast staan buiten in de *paleistuinten* de diverse historische bloemsoorten afwisselend in bloei. Een mooie aanvulling op dit thema is: **De Oranjewandeling** tot en met 31 oktober. Vanaf 1 april kunnen bezoekers van Paleis Het Loo voor het eerst via de barokke tuinen een wandelroute volgen door een deel van Paleispark Het Loo. Via een tourniquet achter de Colonnades is een verbinding gemaakt met het achterliggende park. Deze 'Oranjewandeling' voert langs het badpaviljoen, theepaviljoen, olifantenstallen en oude Oranjerie. Paleis Het Loo, de barokke tuinen en het achterliggende paleispark horen bij elkaar. Het hofleven speelde zich behalve in het paleis ook af in de tuinen en het paleispark, waar de Oranjes wandelden, voeren en zelfs zwommen. De Oranjewandeling door het paleispark duurt een uur. De route is toegankelijk voor rolstoelen. Een boekje met de route voor de 'Oranjewandeling' is gratis verkrijgbaar. Heel bijzonder deze zomer is de expositie; **Grace Kelly, prinses en stijlicoon** tot en met 26 oktober. Paleis Het Loo pakt in 2014 groots uit met de expositie 'Grace Kelly, prinses en stijlicoon', waarin het unieke verhaal verteld wordt over het boeiende en veelbewogen leven van prinses Grace van Monaco. Kleding, accessoires, filmbeelden en foto's brengen het verhaal van de prinses van één van de oudste Europese vorstenhuizen opnieuw tot leven.

Prijzen en openingstijden

Dinsdag tot en met zondag van 10.00 tot 17.00 uur.

Gratis entree: Museumkaarthouders; kinderen t/m 3 jaar; vrienden van Paleis Het Loo; leden Geschiedkundige Vereniging Oranje-Nassau; donateurs S.I.M.K.; leden Vereniging Rembrandt; leden I.C.O.M.; buschauffeurs.

Toegangsprijzen p.p. 2014

Volwassenen € 14,50

4 t/m 17 jaar € 5,00

CJP (Cultuurkaart) € 5,00

Gezinskaart (2 volw + max. 3 kinderen t/m 17 jaar) € 35,00

Voor de tentoonstelling 'Grace Kelly, prinses en stijlicoon' geldt een toeslag van € 3,00 p.p. op het reguliere entreetarief. Bij een bezoek aan Paleis Het Loo zonder 'Grace Kelly' zijn de reguliere entreetarieven van toepassing.

Paleis Het Loo

Bezoekadres

Ingang via Amersfoortseweg, Apeldoorn

Navigatieadvies:

Amersfoortseweg 7313 AA

055-5772400

E info@paleishetloo.nl

Zomer in Museum Catharijneconvent

Deze zomer is er veel te beleven in Museum Catharijneconvent. In juli en augustus vindt de derde editie plaats van de zomerse concertserie Catharijn Classique. Vijf zondagen lang kunnen bezoekers genieten van live klassieke muziek in de kloostertuin van het museum. Ook zijn de laatste maanden van de tentoonstelling *Thuis in de Bijbel*. Oude meesters, grote verhalen ingegaan. de tentoonstelling laat zien hoe kunstenaars als Jan Steen, Pieter Brueghel en Ferdinand Bol bijbelverhalen moeiteloos in de dagelijkse realiteit plaatsten. Bekende vertellingen spelen zich niet af in verre warme streken, maar in gewone dorpen en steden. Tot en met 10 augustus is deze tentoonstelling nog te bezoeken. Na een intensieve verbouwing opent deze zomer bovendien de Catharinazaal. In deze nieuwe zaal worden topstukken van het museum tentoongesteld. Indrukwekkende beelden, schilderijen van grote meesters, eeuwenoude manuscripten en schitterend goud en zilver illustreren het verhaal van het christendom in Nederland. De zomerse activiteiten worden afgesloten met het Uitefeest op 7 september, de aftrap van het culturele seizoen.

Bezoekadres

Lange Nieuwstraat 38

3512 PH Utrecht

T 030 231 38 35

F 030 231 78 96

E info@catharijneconvent.nl

Openingstijden

Dinsdag t/m vrijdag

van 10.00 tot 17.00 uur.

Zaterdag, zon- en feestdagen

van 11.00 tot 17.00 uur.

Entreprijzen

Vrienden van het Catharijneconvent gratis

ICOM, Vereniging Rembrandt, IKT gratis

Kinderen t/m 5 jaar gratis

Museumkaart gratis

CJP / CKV / 6 t/m 17 jaar € 7,00

U-pas / 65+ / groepstarief p.p (vanaf 20 personen) € 11,00

Volwassenen € 12,50

Liefdeshout en rozen

In het Pastoraal Museum van de kerk van Schagen aan de Molenstraat is een unieke tentoonstelling over devotie aan de hand van vele kruisen, wijwatervaten en vele soorten van gebedssnoeren.

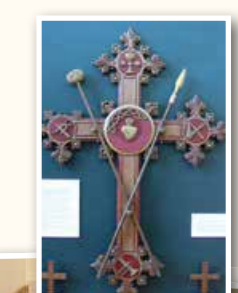
De hele expositie is voorzien van uitleg en toelichting.

U vindt dit in het Pastoraal Museum van de kerk van Schagen, Molenstraat 2

Openingstijden

Iedere zondag van 11.00 tot 12.00 uur en alle donderdagen

in juli en augustus van 10.30 – 14.30 uur. Toegang gratis

Eenzaamheid

'Eenzaamheid is de grootste armoede'. Met dit citaat stond Eugène Brussee in maart 2013 op de cover van het MUG magazine, een onafhankelijk blad voor minima dat gratis verspreid wordt. Voor velen bleek het een herkenbare kreet, vooral in een stad als Amsterdam. Hij vertelt in Samen Kerk hoe het verder ging na het artikel in MUG.

In mijn werk als diaken van de Nicolaasparochie in het centrum van onze hoofdstad kom ik eenzaamheid nogal eens tegen. Dit kwam ter sprake in een interview over de kerkelijke caritas voor het MUG magazine. Omdat ik met foto en al op de voorpagina stond, spraken veel mensen mij hierover aan. Het was voor mij een bevestiging hoezeer eenzaamheid als een armoede wordt gevoeld door mensen. Tijdens mijn huisbezoeken ervaar ik die eenzaamheid bij mensen wiens partner is weggefallen, bijvoorbeeld na een lang huwelijk, vaak in combinatie met wat lichamelijke beperkingen. Als iemand dan ook geen kinderen heeft, wordt de wereld heel klein. Een bezoek is dan een lichtpuntje, maar geen oplossing.

Soms zijn mensen gewoon bang om contact te maken met anderen of om zich überhaupt op straat te begeven. Die mensen hebben meestal een moeilijk leven achter de rug en zijn vaak gekwetst. Als iemand ook nog eens werkeloos is, is er vaak ook schaamte in het spel. Want mensen vragen al gauw wat je doet. En wat zeg je dan?

Geen baan betekent vaak ook: weinig geld. En ook dat is een reden dat veel mensen eenzaam zijn. Omdat ze geen geld kunnen uitgeven. 'Als ik met vrienden wat ga drinken, moet ik ook een keer trakteren', zei een man mij eens, 'maar dat kan ik niet betalen. Daarom ga ik maar niet.'

Daarnaast heb je ook mensen die wel de nodige contacten hebben, maar zich toch eenzaam voelen. Vaak komt

dat omdat ze een maatje missen, een levenspartner met wie ze hun leven kunnen delen, het leven van alledag.

Het is onmogelijk om door huisbezoeken eenzaamheid weg te nemen. Dat heb ik me al heel snel gerealiseerd. Ik merk dat het mensen wel helpt om er over te praten. Ik kan ook met ze meedenken en ze stimuleren om de mogelijkheden die er wel zijn, te benutten. En we kunnen samen bidden en alle zorgen bij onze hemelse Vader neerleggen.

Wat ik bewonder in mensen is dat ze toch steeds zoeken naar mogelijkheden om uit die eenzaamheid te breken. Door te zoeken naar vrijwilligerswerk waarin ze zich nuttig kunnen maken, maar ook door plannen te maken om toch eens te proberen met een cursus mee te doen. En omdat ze de moed niet opgeven. Ik benoem dat ook, de innerlijke kracht die mensen aan de dag leggen.

Een mens is niet gemaakt om alleen te zijn. Daar ben ik diep van overtuigd geraakt. Zo zijn we niet gemaakt door onze Schepper. Je hebt een ander nodig om volledig mens te zijn. En dat vraagt ook wat van je. Om bijvoorbeeld niet al te kritisch te zijn naar anderen toe en je te realiseren dat je zelf ook niet volmaakt bent. <

Diaken Eugène Brussee

Week tegen Eenzaamheid, Caritas Tegen Eenzaamheid

In het laatste weekend van september staat Nederland stil bij Eenzaamheid. In deze 'Week Tegen Eenzaamheid' worden overall activiteiten georganiseerd tegen de eenzaamheid. Ook Caritas Amsterdam doet mee. Zij nodigt parochies en pastores uit zich aan te sluiten bij deze Week Tegen Eenzaamheid. Op dinsdagavond 2 september is er een speciale avond Caritas Tegen Eenzaamheid. Met onder andere informatie over de ontwikkelingen in de zorg en de consequenties voor ouderen. En wij staan stil bij de vraag wat wijzelf als gelovige of als geloofsgemeenschap kunnen doen tegen eenzaamheid. De avond wordt gehouden in de Boomkerk, Gibraltarstraat 55 te Amsterdam. Wij beginnen om 20.00 uur, vanaf 19.30 staat de koffie klaar. U bent van harte welkom. Voor meer informatie over de Week Tegen Eenzaamheid: www.eenzaam.nl

Kom erbij & doe mee
week tegen
eenzaamheid 2014
25 september - 4 oktober

Caritas tegen Eenzaamheid

Vakantie Puzzel

HORIZONTAAL

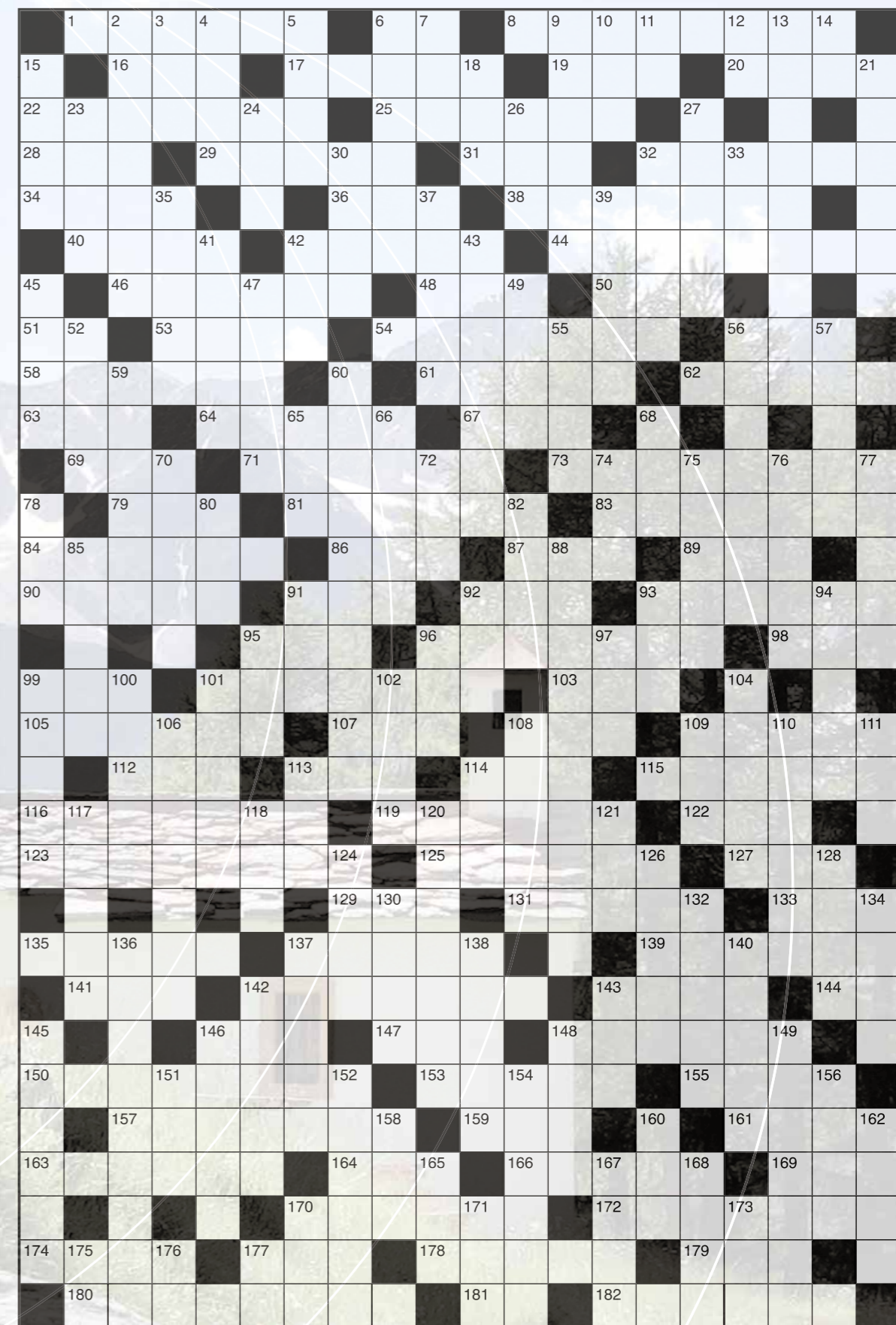
1 leer van het licht, 6 bloeddruk, 8 vastbinden, 16 waardeloze lap, 17 padvinder, 19 Edelgrootmoggende (afk.), 20 uitgang, 22 langharige hond, 25 papierformaat, 28 verhoogde toon, 29 borrel, 31 soort slee, 32 groot in aantal, 34 ruwe steenmassa, 36 loofboom, 38 biermerk, 40 niets, 42 militaire veldhut, 44 ooievaarachtige vogel, 46 plant, 48 paard, 50 siddering, 51 in fine (afk.), 53 scheepsgroet, 54 speciale rolschaats, 56 afscheidsgroet, 58 blaasinstrument, 61 hoofdstad van Jordanië, 62 ontwikkelingslijn, 63 zangstem, 64 houten paaltje, 67 rechtsvordering, 69 pulverig, 71 kledingstijl, 73 afsluitlemiddel, 79 onnozel, 81 over een poosje, 83 tuinkruid, 84 wintersportkleding, 86 pensioenfonds, 87 niet van toepassing (afk.), 89 toespijs, 90 kledingstuk, 91 tweetal, 92 biljartstok, 93 bleek, 95 Engelse titel, 96 streven, 98 twijgje, 99 Chinese deegwaar, 101 heikreet, 103 afzonderlijk, 105 zure kers, 107 voetbalclub uit Breda, 108 vakbond, 109 landgoed, 112 stukje rubber waarmee je potloodlijnen wist, 113 mountainbike (afk.), 114 ontvlekkingsmiddel, 115 onder invloed van drugs, 116 deel van een kostuum, 119 huishoudelijk apparaat, 122 vaartuig van Noach, 123 trapportaal, 125 zeildoek, 127 raar, 129 uitroep van verwondering, 131 maatschappelijke klasse, 133 onbewerkt, 135 adreskaartje, 137 onge woon, 139 oneerlijk, 141 vernis, 142 ruzie met rumoer, 143 haargroei onder de neus, 144 muzieknoot, 146 alpenweide, 147 getal, 148 de buitenlijn, 150 grapjas, 153 brandpunt, 155 inwendig orgaan, 157 water in Flevoland, 159 wiel, 161 schaaldier, 163 kleverige vloeistof, 164 vadsig, 166 spelleiding, 169 algemeen voortgezet onderwijs (afk.), 170 binnentreden, 172 medezeggenschap, 174 gereedschap, 177 een zekere, 178 schande, 179 eikenbast, 180 gaffel voor hooi, 181 platina (afk.), 182 radio- en televisiebedrijf.

VERTICAAL

2 kunststof, 3 vat, 4 regenboogvlies, 5 deel van een kachel, 6 vuistvechter, 7 zet, 9 tennisterm, 10 ik (Lat.), 11 voormiddag (afk.), 12 Frans lidwoord, 13 meevallertje, 14 nikkel (afk.), 15 rivier in Oostenrijk, 18 tabulator (afk.), 21 hoeveelheid die ontbreekt, 23 schaakstuk, 24 enzovoort (afk.), 26 walrus, 27 kleinood, 30 clown, 32 woudkoe, 33 gestold vleesnat, 35 kaartspel, 37 dik jack, 39 dons, 41 uithaal met de voet, 42 korte, harde regen, 43 drank, 45 stamloze moeraspalm, 47 alcoholvrije drank, 49 half, 52 vastgelegde opnamen, 55 hinder, 56 opening voor een mouw, 57 fietsmerk, 59 atelier, 60 lunchgelegenheid, 65 glazen kweekhuis, 66 deel van een motor, 68 van de, 70 lichaamsbeweging, 72 zoogdier, 74 vervelend, 75 militair hoofddekseel, 76 stukje stof, 77 heildronk, 78 universal serial bus (afk.), 80 getemd, 82 vogelbek, 85 fijngekookte aardappelen, 88 afvalbak, 91 gedekte tafel, 92 Koninklijke Militaire Academie (afk.), 93 zeker, 94 smalte, 95 muzieknoot, 96 African National Congress (afk.), 97 ten opzichte van (afk.), 99 jongensnaam, 100 Amerikaanse goudmunt, 101 uitspanseel, 102 in de buurt, 104 harde wind, 106 deel van een krant, 108 munteenheden, 109 halt!, 110 hoofdstad van Turkije, 111 plaats in Gelderland, 113 middelbaar technisch onderwijs (afk.), 114 te koop aangeboden (afk.), 117 eirond, 118 dameskleding, 120 doorhaling, 121 stapel, 124 familielid, 126 publiekstreckende daad, 128 hard klinkend, 130 soort gebak, 132 bijzonder groot, 134 wraaklust, 136 balletdanser, 137 leger, 138 hoogste mannenstem, 140 raar iemand, 142 groot stuk, 143 tekstbericht per telefoon, 145 toilet, 146 gebrek, 148 kapitein, 149 muzikaal vermaak, 151 pratende vogel, 152 bediende in een café, 154 autopaspoort, 156 aanleg, 158 deel van het lichaam, 160 metaal, 162 lichaam, 165 Internationale Arbeidsorganisatie (afk.), 167 betaaldienst, 168 wild zwijn, 170 dochter van Cadmus, 171 Algemeen Nederlands Persbureau (afk.), 173 jongensnaam, 175 uitroep van verwondering, 176 Japans bordspel, 177 eerstvolgende.

Breng de letters uit de overeenkomstig genummerde hokjes in het diagram over naar de hokjes hieronder. Indien de kruiswoordpuzzel juist is opgelost, ontstaat er een trefwoord.

9	168	67	69	115	165	102	174	46	180	26	36	41	62	148	108	140	157	55	80	94	98	83	124	106	132	170	104
144	72	45	134	147	9	143	67	45	93	119	57	157	168	87	108	119	40	39	177	60	90	76	119	140			

U kunt uw oplossing tot uiterlijk 1 september 2014 sturen naar de redactie van Samen Kerk, postbus 1053, 2001 BB Haarlem. Onder de goede inzenders verloten we tien cadeaubonnen.

© Sanders puzzelboeken, Vaassen

door Berry Klaassens

Al bijna 20 jaar verzorgt men, in de **Onze Lieve Vrouw Visitatie kerk in 't Zand**, missen voor poolse gelovigen. Op zondag 8 juni celebreeerde Mgr. Aleh Butkevich, bisschop van Vitebsk in Wit-Rusland, samen met pastoor Christof Obiedinski de Heilige Eucharistie. Bijzonder aan deze viering was dat de Bisschop een relik van de Heilige Paus Johannes Paulus II bij zich had. In een Monstrans was een houder met een druppel bloed van deze Heilige Paus geplaatst. Na de Eucharistieviering was er gelegenheid om het relik te vereren.

Geheel vernieuwde website Klaverblad parochies.

De **Klaverblad parochies** (Heemstede, Vogelenzang en Bennebroek) hebben een geheel nieuwe website. Een overzichtelijke en uitgebreide website die het laatste nieuws van de 4 parochies overzichtelijk brengt. Ook de vieringen die in de 4 kerken zijn kunnen in een oogopslag geraadpleegd worden. Tevens vindt u er uitleg over de sacramenten en een fotoboek met foto's van de diverse parochiegebeurtenissen. Nieuwsgierig geworden? Kijk op <http://www.parochiesklaverblad.nl>

Ook de **BOAZ-parochies** hebben een nieuwe website zo wordt ons gemeld door **rondom de toren** het parochieblad van de onze Lieve Vrouw Onbevlekt Ontvangen parochie in Overveen. BOAZ staat voor de parochies Bloemendaal, Overveen, Aerdhout en Zandvoort. Bij een bezoek aan de website valt meteen op dat de nadruk ligt op het eenvoudig toegankelijk maken van informatie over de vier parochies. Het is eenvoudig om informatie te vinden over de vieringen, muziek, gemeenschappelijke activiteiten en het laatste nieuws. Tevens bevat de site veel foto- en videomateriaal. Het uitproberen van een website is veel leuker dan er over lezen. Ga dus vooral snel een kijkje nemen! <http://www.boazparochies.nl>

Een bericht van buiten ons bisdom dat wel maar het betreft een priester van ons bisdom. **Pastoor Gerard de Wit** heeft bij gelegenheid van zijn 60 jarig priesterjubiläum een heus pad naar zich vernoemd gekregen in het dorp Maartensdijk in het aartsbisdom Utrecht. Na lovende woorden van de burgemeester mocht de Pastoor zijn eigen straatnaambord onthullen op donderdag 12 juni.

In dit nummer van Samen kerk enkele recensies van boeken die een aanvulling kunnen zijn in de vakantie. In elke koffer past vast nog wel een boek. Veel leesplezier.

Het gaat om wat stroomt.

Kees Pannekoek

Het boek 'het gaat om wat stroomt' van de priester Kees Pannekoek is een verzameling van gedichten, gebeden, overwegingen, liederen en columns. In 14 thema's behandelen zijn werken diverse kanten van het leven. Met soms een kritische invalshoek zetten de gedichten en gebeden de lezer aan het denken. Het brengt de lezer terug naar de kern van het Christen zijn en ze nodigen als het ware uit tot een gesprek met God. Het boek leest makkelijk omwille van de korte bijdragen en geeft ook de mogelijkheid om naar gelang de behoefte of gevoel een bijdrage te lezen, te bidden of te overwegen. Een boek aan te raden voor een ieder die zijn of haar Spiritualiteit wil verdiepen.

Berry Klaassens

'Rijk leven zonder bezit'

(Franciscaanse spiritualiteit)

Willem Marie Speelman

'Franciscus leerde mensen dat het niet nodig is alle bezit op te geven. Dat is voor de meesten van ons niet eens zinnig. Maar als het in het gebruiken of genieten van de dingen geen verschil maakt of je ze bezit of niet, dan heb je al afstand genomen van je bezit. Geniet van je tuin, maar niet omdat je hem bezit.' Deze tekst op de achterkant geeft helder één van de richtsnoeren van Franciscus weer. Leven zonder bezit wordt in korte hoofdstukken uiteen gezet. De zorgvuldig gekozen woorden nodigen de lezer uit het boek snel uit te lezen. De essentie van het boek komt echter meer tot hun recht als in alle rust deze richtsnoer beleefd wordt. Op vakantie, of tijdens een stil-tewekend: een omgeving die aansluit bij het thema van dit boek is aan te raden. En het mooiste is: naderhand geeft u dit boek, in de lijn van Franciscus, gewoon door. Want u heeft geen bezit nodig.

Jan Ros

'Uit het leven van een Joodse familie'

H. Edith Stein

Het boek 'uit het leven van een joodse familie' is een volledige uitgave van de persoonlijke geschriften van de heilige Edith Stein. Al in 1967 verscheen er een beknopte uitgave van deze geschriften maar nu dus de volledige uitgave. Een uitermate intrigerend boek! Niet alleen omwille van het feit dat het door een heilige geschreven is. Maar meer omdat het een inkijk geeft in de ervaringen binnen een joodse familie in de eerste 40 jaar van de vorige eeuw. St. Edith Stein beschrijft haar familieleden maar ook haar bekering tot het katholicisme en haar intreden in de Karmel. Het fascinerende leven van de heilige Edith Stein wordt door dit boek geduid door haarzelf. Vragen die er nog omtrent haar persoonlijk waren, beantwoordt zij zelf.

'Weg van volmaaktheid en kleinere werken'

Teresa van Ávila.

Het boek weg van volmaaktheid en kleinere werken uitgegeven door Carmelitana bevat naast het 'klassieke' werk 'weg van volmaaktheid' ook als kleinere werken een commentaar op het bijbelse Hooglied, haar gedichten en enkele gebeden. Maar ook het humoristische Antwoord op een uitdaging, het pittige Zoek je in Mij en een verzameling van Raadgevingen. Een bijzonder boek dat grond geeft tot verdieping en meditatie. Door de lessen van de heilige Teresa kom je tot inzichten die ook jouw eigenleven diepgang kunnen geven. De diepgang die de Mystica in haar werken legt reikt tot de dag van vandaag ook aan ons handvatten voor het leven van alle dag. Het feit dat zoveel werken in dit handzaam boek zijn samen gebracht maakt het feitelijk tot een draagbare karmel bibliotheekje. Voor een ieder die zijn spiritualiteit wil verdiepen is dit een musthave!

Joke van Oosten. Joke Forceville van Rossum

Als jarenlang redactielid van Samen Kerk, zo ken ik haar. Ze had haar eigen column, waarin ze kritisch afstand nam van de waan van de dag. Als kind van haar tijd bezag ze de ontwikkelingen in de Kerk met een zekere argwaan, er niet gerust op dat zaken die zij meende achter zich te hebben gelaten weer zouden terugkomen. Maar ook gedrenkt in een traditie die haar dierbaar was.

Joke had een grote betrokkenheid, we zouden vroeger zeggen: engagement. Daarbij was ze volstrekt onafhankelijk. Ze ging in haar werk voor het bisdomblad geen onderwerp uit de weg, en nam graag een moeilijke klus aan. Ook toen ze besloten had om haar redactiewerk te stoppen, bleef ze actief en deed wat ze misschien het liefste deed: boeken bespreken.

Een flinke vrouw, die als jonge moeder van vijf kinderen weduwe werd. Een vruchtbaar publiciste, en zeer veel gelezen. Maar ook gehoord: met haar tweede echtgenoot, Rokus van Oosten, weduwnaar, gaf zij jarenlang voordrachten overal in Nederland en in Vlaanderen. Over rouwverwerking, als een door beiden geleefde ervaring. Ontelbare mensen hebben troost geput uit die ervaring.

Ze was een erudiete neerlandica. Met een culturele bagage die zij vanzelfsprekend vond, en die verrijkend was voor de redactie en voor haar lezers, voor haar gehoor.

Dat zij nu de vrede en vreugde in de Heer mag vinden als de kroon op haar trouwe bestaan.

Wim Peeters, hoofdredacteur

Prof. dr. Gerard van Wissen

Met diep leedwezen heeft de bisschop van Haarlem-Amsterdam kennis genomen van het overlijden van Professor Dr. G.J.M. van Wissen op 14 juli jl.

Gerard van Wissen was sinds vele jaren intensief betrokken bij het Bisdom van Haarlem-Amsterdam. Naast zijn werkzaamheden voor de Parochie van Langedijk en voor het tijdschrift "Communio" gaf professor van Wissen ook lange tijd les aan het grootseminarie van het Bisdom van Haarlem-Amsterdam en aan de Diakenopleiding.

Gerard van Wissen was samen met Mgr. Punt de grondlegger van het Instituut voor de Sociale Leer van de Kerk. Hij nam het initiatief voor het oprichten van dit instituut na zijn emeritaat als Hoogleraar staatsrecht in Amsterdam. Op het gebied van de Sociale Leer van de Kerk heeft prof. Van Wissen baanbrekend werk verricht. Voor zijn vele werk en bijdragen werd professor van Wissen op 29 November 2013 door Z.H. de Paus benoemd tot Ridder in de orde van St. Sylvester.

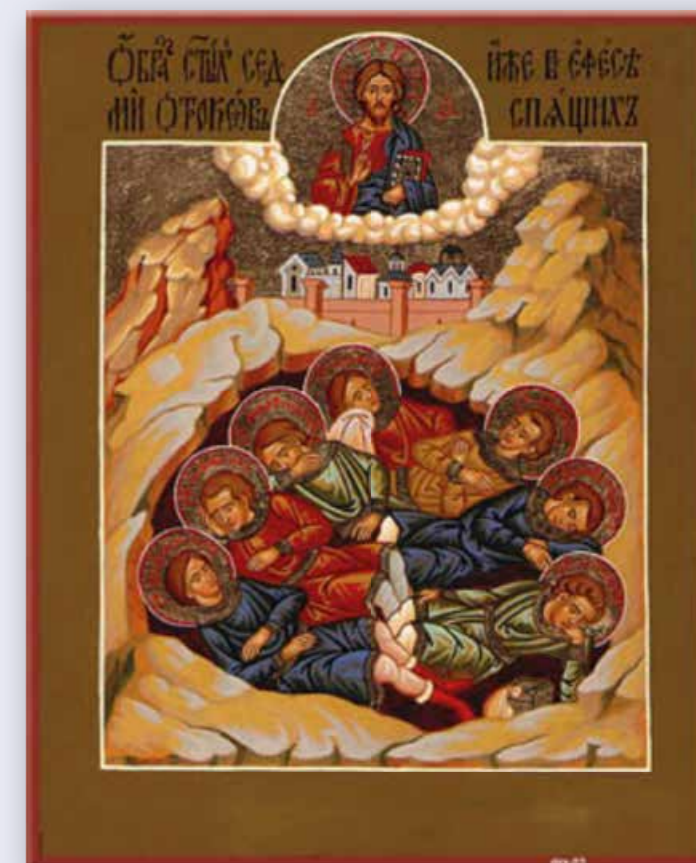
De gedachten en gebeden van de bisschop gaan uit naar de nabestaanden van Prof. Dr. Gerard van Wissen.

De Zevenslapers

De Zevenslapers is het verhaal over zeven broers die vervolgd werden door keizer Decius. Ondanks alle dreigementen hielden zij trouw vast aan hun geloof. De keizer was onder de indruk en gaf hen nog wat tijd. De zeven gingen een grot in de stad Efese binnen. Ze baden tot God of die hen wilde redden en toen vielen ze in slaap. De keizer liet de grot dicht metselen: "Als ze niet aan onze goden willen offeren, moeten ze maar sterven". Op een dag maakte een herder de grot open om er zijn schapen onder te brengen. Daar vond hij de zevenslapers, die door de adem van God weer ontwaakten. Toen één van hen inkopen wilde doen, betaalde hij met munten uit de tijd van keizer Decius. De mensen dachten dat hij een zeldzame schat had gevonden. De vrede was allang ingetreden en de kerk werd niet langer vervolgd. De zevenslapers hadden eeuwen geslapen!

Een mooi verhaal, dat zelfs nog veel uitgebreider is en door Gregorius van Tours, de *Legenda Aurea*, maar ook in de Koran wordt verteld. Soera 18 weet zelfs te melden dat er ook een hond bij was. Waarom intrigeert dit verhaal mij telkens weer? Het doet me denken aan soortgelijke verhalen, van iemand die 's avonds onder een moerbeiboom gaat zitten en luistert naar een verhalenverteller. Uiteindelijk keert hij terug naar huis, maar niemand herkent hem meer. Alleen een oud omaatje weet zich te herinneren dat ooit iemand uit het dorp is verdwenen, toen zij nog een meisje was...

Het verhaal van de zevenslapers biedt nog méér. Het lijkt me dat dit verhaal een soort van parabel is over onze samenleving. Onze samenleving kent gelukkig geen vervolgingen van christenen meer, al is er elders op de wereld nog heel wat ellende dienaangaande te vinden! Het lijkt wel alsof we daardoor ook het zicht zijn kwijt geraakt op wat het christendom echt inhoudt. We zijn lauw geworden en we denken dat het allemaal zo slecht nog niet gaat met geloof en kerk. Hoe zou het zijn als we opeens een grot zouden vinden met slapers die ons zouden kunnen vertellen hoe het er in de eerste eeuwen van het christendom aan toe gegaan is? Stel nu eens dat die mensen al die eeuwen zouden hebben geslapen en zouden denken dat de vervolgingen nog steeds in volle gang zijn? Ze zouden verheugd zijn te merken dat wij in vrede leven en in vrijheid ons geloof kunnen belij-

den. Als ze echter vervolgens zouden horen dat de kerken steeds leger worden en dat de komende jaren honderden kerken zullen sluiten, moeten ze wel met stomheid zijn geslagen. 'Waarom hebben wij dan eigenlijk stand gehouden tijdens de vervolging?' zullen ze zich afvragen. 'Waarom hebben zoveel mensen, onze ouders, broers, zussen, kinderen, hun leven gegeven voor God, liever dan de keizer te vereren?' Het gesprek met de zevenslapers zou voor ons beslist boeiend zijn en misschien ook wel wat pijnlijk. Maar uiteindelijk zou het ons wakker kunnen schudden. Langzaam daagt het besef dat niet zij, maar wij degenen zijn die zolang hebben geslapen! <

Marcel Poorthuis

Het sacrament van de vergeving

Vrede met God en met elkaar

Sacramenten van genezing

In de vorige nummers van Samen Kerk zijn het sacrament van het doopsel, het vormsel en de eucharistie besproken. Deze sacramenten vormen de basis van de andere sacramenten. Het zijn de sacramenten die ons tot christen maken en die ons opnemen in de kerkgemeenschap. Met een moeilijk woord worden ze ook wel *initiatie sacramenten* genoemd. Deze keer komt het sacrament van boete en verzoening aan de orde; volgende keer de ziekenzalving. Wat deze beide sacramenten gemeen hebben, is dat ze extra kracht geven in onze relatie met God. Ze helpen ons als we het moeilijk hebben. Het zijn sacramenten van genezing. In het sacrament van boete en verzoening vergeeft God onze zonden als wij berouw hebben en onze fouten erkennen. Ook geeft Hij ons nieuwe kracht om het de volgende keer beter te doen.

Jongeren ontvangen het sacrament van boete en verzoening tijdens de Wereldjongerendagen in Rio.

Negatief of positief beeld

Ik weet niet welke associaties “het sacrament van boete en verzoening of de biecht” bij u oproept. Voor sommige ouderen onder u zijn dat helaas negatieve associaties en ervaringen, bijvoorbeeld dat er gebiecht “moest worden”. Veel jongere mensen daarentegen hebben geen enkele associatie of ervaring met het sacrament, zowel negatief als positief. Dat schept kansen om in deze tijd het mooie van dit sacrament duidelijk te maken.

Voorrecht en hulpmiddel

Vanuit mijn eigen ervaring kan ik zeggen dat ik tot mijn 20e levensjaar nog nooit van dit sacrament gehoord had. In de parochie waar ik opgroeide, was het sacrament van boete en verzoening geen onderdeel van het kerkelijke leven. Ik heb het pas ontdekt toen ik naar landelijke jongerenweekenden ging en deelnam aan de Wereldjongerendagen. Daar ontdekte ik dat het sacrament iets heel moois is. Hoewel ik het doodeng vond, waagde ik me begin 20, aan mijn eerste biecht. Achteraf viel het best mee, en ervoer ik voor het eerst hoe bevrijdend het kan zijn als Jezus zelf door de priester tot je zegt: “Je zonden zijn je vergeven”. Het is eigenlijk een enorm voorrecht en hulpmiddel dat we als katholie-

In een reeks van zes stappen is tijdens het Jaar van het Geloof (oktober 2012 - november 2013) de basisboodschap van het katholieke geloof aan de orde geweest. De nieuwe reeks in Samen Kerk richt zich op **de sacramenten**. Tijdens zijn leven sprak Jezus met mensen, velen van hen genas Hij en velen ontvingen een nieuw perspectief. In de sacramenten wil Jezus bij ons zijn en daarom kunnen we in de sacramenten Jezus op bijzondere wijze ontmoeten en van Hem de kracht ontvangen voor onze levensweg. Dit veronderstelt van onze kant wel geloof, want sacramenten zijn geen magie. Kortom: Welke sacramenten zijn er en wat betekenen ze? En wat is de relatie met het dagelijkse leven? Deze keer staat **het sacrament van boete en verzoening** centraal, oftewel **de biecht**.

ken dit sacrament hebben en hiervan gebruik mogen maken!

Verzoening met God en met elkaar

Paus Franciscus geeft in zijn catechese over het sacrament van boete en verzoening aan (19 februari 2014, www.rkddocumenten.nl), dat dit sacrament voortkomt uit het Paasmysterie. Jezus zei na Pasen tot zijn leerlingen: “Ontvangt de heilige Geest. Als gij iemand zonden vergeeft, dan zijn ze vergeven...” (Joh. 20, 21-23). Dit herinnert ons volgens de paus aan twee dingen. De eerste is dat we zelf onze fouten, onze zonden, niet kunnen vergeven. We hebben de vergeving van God elke keer weer nodig: “De vergeving is niet de vrucht van onze inspanningen, maar het is een geschenk, een genade van de heilige Geest”. Ten tweede herinnert dit ons aan het feit, dat “alleen wanneer we ons in de Heer Jezus laten verzoenen met de Vader en met de broeders, we pas echt in vrede kunnen leven”.

En dat is iets wat ik u en mezelf van harte gun! Ook als u wellicht nog nooit heeft gebiecht of als dit een tijd geleden is, is dit misschien het moment om dit weer te gaan doen. Wees niet bang, de priester zal u in het gesprek verder helpen en begeleiden. Ook als u (nog

niet kunt vergeven, kan dit een eerste stap zijn op weg naar herstel. “En de vrede van God, die alle begrip te boven gaat, zal uw hart en uw gedachten bewaren in Christus Jezus” (Fil. 4,7).

Mirjam Spruit

Waarom zou je biechten bij een priester, je kunt God toch ook direct om vergeving vragen?

Inderdaad, je kunt God natuurlijk direct vergeving vragen (behalve bij de zogenoemde doodzonden. Dan vraagt de Kerk uitdrukkelijk om het sacrament van boete en verzoening te ontvangen). Concreet vragen we bijvoorbeeld God om vergeving bij de schuldbelijdenis in de eucharistieviering of eventueel 's avonds bij het doornemen van de dag (gewetensonderzoek). In het sacrament van boete en verzoening geeft God ons echter een hulpmiddel. Hij weet dat het lastig voor ons mensen is om toe te geven dat we fout zitten. Hij weet ook dat we soms te lang met terechte, maar ook onterechte schuldgevoelens kunnen rondlopen. Juist de fysieke stap die je moet nemen om naar een ander toe te gaan, in dit geval een priester, geeft aan dat je de verzoening met God en met elkaar serieus neemt. Dat je ook beseft: het draait niet alleen om de

relatie tussen God en mij, maar ik heb de ander, en in dit geval de Kerk, ook nodig, wil ik kunnen groeien in de relatie met God en met mijn medemens.

1

< **1. Vormingsaanbod 2014-2015 Nieuwe folder verschenen**

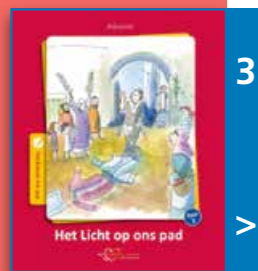
De folder met het vormingsaanbod van het bisdom voor het komende seizoen (2014 – 2015) is verschenen! In deze folder zijn tevens opgenomen de kortlopende cursussen van de Tiltenberg – het centrum voor kerkelijke opleidingen van het bisdom in Vogelenzang – en de cursussen en het aanbod van het Heiligdom van Onze Lieve Vrouw ter Nood in Heiloo. De folder is te bestellen via: jkeuss@bisdomhaarlem-amsterdam.nl >

2

< **2. Zending van vijf catechetische medewerkers verlengd**

De zending van vijf catechetische medewerkers, om catechese te geven in hun parochie onder verantwoordelijkheid van hun pastoor, is per 17 juni jl. voor vier jaar verlengd. Deze personen hebben acht jaar geleden een kadercursus Catechese gevolgd van 12 zaterdagen, die het bisdom indertijd organiseerde met LUCE. De catechetische medewerkers zijn: Hans en Bernadette Bosma en Ans Sonneveld uit Almere, Marjan Frielink uit Haarlem en Karin Benoist uit Amsterdam-Noord. Op een studiedag voor pastorale krachten op 20 juni jl. sprak Mgr. Hendriks tijdens de vespers een zegengebed over de catechetische medewerkers uit (alleen Ans Sonneveld was afwezig). Zie bijgaande foto. *We feliciteren Hans, Bernadette, Ans, Marjan en Karin met de verlenging van hun zending en wensen hen veel zegen toe met hun inzet voor de catechese!* >

3

> **3. Catechese methode: Het Licht op ons pad Jaar 3 beschikbaar**

Inmiddels zijn zowel de werkboeken als de handleidingen van Jaar 3 van de methode voor doorlopende catechese Het Licht op ons pad beschikbaar. Ook dit derde jaar komen er weer delen uit voor de volgende leeftijdscategorieën: 4-6 jaar, 7-9 jaar, 10-12 jaar, 13-15 jaar en 16+. Het materiaal is bruikbaar bij bijeenkomsten in de parochie of op school. Een voordeelpakket van vijf werkboeken plus vijf begeleidersboeken uit Jaar 3 kunt u bestellen voor € 150,00 in plaats van € 162,50. De actie loopt tot 1 augustus 2014. Voor meer informatie en om te bestellen, zie: www.adveniat.nl of info@adveniat.nl >

4

> **4. Bewaarmagazine Het Licht op ons pad**

Via het bisdom is een Bewaarmagazine te bestellen over de methode 'Het Licht op ons pad' met meer informatie. Bovendien kunt u hierin ervaringsverhalen lezen van mensen die in de praktijk met diverse leeftijdsgroepen met deze methode werken. U kunt een exemplaar of een aantal exemplaren van dit bewaarmagazine aanvragen via mspruit@bisdomhaarlem-amsterdam.nl >

> **5. Cursus Op reis in het land van Geloven van start in Schagen**

In het najaar van 2014 zal op de dinsdagavonden de cursus Op reis in het land van Geloven van start gaan in Schagen. Meer informatie over deze verdiepende en verkennende cursus, waarbij u met tochtgenoten op reis gaat in "het land van Geloven", kunt u inwinnen bij de cursusbegeleiders Leo van Dijk: almvandijk@gmail.com of Monica Wildeboer: mcwildeboer@planet.nl >

> **6. Symposium in Hilversum over Seksualiteit als opGAVE**

Op zaterdag 27 september wordt in Hilversum een symposium georganiseerd over seksuele opvoeding. De dag is bedoeld voor alle opvoeders: (groot) ouders, leerkrachten, jeugdwerkers, gezondheidswerkers, pastoraal werkers en geïnteresseerden. Sprekers zijn o.a. William Newton, Gabriella Buirma, Kees van der Staaij en Martha Hoffenkamp. Voor meer informatie: www.opgroeisymposium.nl <

Onze Lieve Vrouw ter Nood

15 augustus Hoogfeest
ONZE LIEVE VROUW TEN HEMELOPNEMING

Maria blijft zeer aantrekkelijk!

Veel mensen voelen zich aangetrokken tot Maria. Dat blijkt wel in de Genadekapel van O.L.V. ter Nood in Heiloo, waar iedere dag vele kaarsen gebrand worden, maar met name ook op een feest als Onze Lieve Vrouw ten Hemelopneming op 15 augustus. De dag begint om 11.30 uur met Rozenkransgebed, gevolgd door een Pontificale Mis. Dit jaar is Mgr. Hendriks hoofdcelebrant. Na de pauze met gelegenheid tot ontmoeting en voor koffie, sluiten we de dag 14.30 uur af met een plechtig Marialof, dat dit jaar wordt opgeluisterd door Joke Oud.

Beeld van onze Lieve Vrouw ter Nood in de Genadekapel, in 1908 vervaardigd door de kunstenaar Mengelberg

Retraites

In Missionair Centrum 'Het Julianaklooster' worden de komende maanden diverse retraites georganiseerd.

dinsdag 16 - zaterdag 20 september: 'WANDELRETRAITE: 'OP WEG MET JEZUS'

In deze vierdaagse, nazomerse, actieve, bezinnende, deels stille retraite gaat u letterlijk op weg met Jezus om zijn Liefde te leren kennen. De Liefde van Hem, van wie de heilige pastoor van Ars ooit zei: "Als u toch meer zou beseffen hoeveel Hij van u houdt, dan zou u de gelukkigste mens zijn op aarde!". In de lezingen wordt de laatste reis van Jezus, van Caesarea van Filippi naar Jeruzalem behandeld. Om geloofservaringen uit te wisselen, is er een duin- en een strandwandeling georganiseerd. Kosten p.p. 'all-in': € 175,-

donderdagavond 9 - zondagochtend 12 oktober IN DE KRACHT VAN DE HEILIGE GEEST

Wie kent die momenten niet, dat je er even helemaal doorheen zit en ervaart dat eigen krachten te kort schieten? Tijdens deze stille retraite worden de deelnemers meer vertrouwd gemaakt met de Persoon van de Heilige Geest, de kracht van God, die ons leven wil bezielen en van binnenuit omvormen. De Heilige Geest, door Jezus ook de 'Helper' genoemd. Hij is het die de apostelen inspireerde en hun bestaan vervulde met de onmetelijke

Liefde die God zelf is. Kosten pp. 'all-in': Kosten p.p. 'all-in': € 125,- excl. btw.

dinsdag 14 - zaterdag 18 oktober: MARIA-RETRAITE (vanuit de spiritualiteit van de Heilige Grignon de Montfort)

Deelnemers aan deze stille retraite zullen meer intens ervaren wat de Katholieke Kerk bedoelt te zeggen met de woorden: 'Door Maria tot Jezus'. Of zoals de H. Grignon de Montfort het schrijft: "Om Jezus Christus in een ziel voort te brengen en die ziel in Jezus Christus, werkt de Heilige Geest dan ook des te krachtiger naarmate Hij er Maria, Zijn geliefde en onafscheidelijke Bruid, inniger aanwezig vindt". Kosten p.p. 'all-in': € 175,- excl. btw.

Verdere informatie en opgave

De volledige programma's vindt u op de website www.olvernood.nl. Het programma wordt na opgave, zo gewenst, ook over de post toegestuurd. Opgave is mogelijk via het aanmeldingsformulier op de website of op werkdagen, behalve woensdag, telefonisch tussen 09.00 en 15.00 uur. Telefoonnummer: 072-505 1288.

**Het geheim van de stilte.
Levenslessen van eilandgasten.**

Leo Feijen

Een boek geschreven door Leo Feijen over het eiland Schiermonnikoog. Het verhaal bestaat uit kleine verhalen verteld door eilandbezoekers. Bezoekers die hier allemaal komen voor de rust, stilte en de schepping. Jaargetijden maken niet uit lente, zomer, herfst en winter, ieder met zijn eigen pracht, maar vooral rust, stilte en de schepping. Een boek met verhalen waar je jezelf in herkennen kan of in gedeeltes van de verhalen.

Hieronder zinsneden die je bij blijven:

- Wie kan luisteren naar de wind en de zee, heeft ook tijd voor het verhaal van de ander.
- Zonder feestvieren kan je niet, je moet af en toe je eigen slingers ophangen.
- Meegaan met de stroom en niets hoeven.
- De zee is vaak een vriend, maar soms een vijand. En de mens voelt zich dan een stofje, een heel klein stofje.
- De moeilijkste opdracht van het leven is dat een mens zich verzoent met zichzelf, met de plussen en minnen in zijn of haar leven. Dat kan niemand voor een ander doen.
- Schier is een eiland van rituelen die generaties en families verbinden. Van huwelijk tot overlijden, van kerkhof tot naamplaatjes, in alle jaargetijden.

Een boek dat de moeite waard is om te lezen.

Graag wil ik u ook attenderen op muziek die gemaakt is naar aanleiding van eilandbezoekers, maar niet het eiland Schiermonnikoog. Wanneer je je ogen sluit, maakt het eigenlijk niet uit welk eiland het betreft.

Lied Boudewijn de Groot:
De vondeling van Ameland.
Refrein: *Ik kom eraan ik kom eraan zee wind zon oceaan ik kom eraan*

Lied Rob de Nijs:
De Wieringerwaard.

Enkele coupletten:

*Stoere boerenzoon
En goed katholiek
Is liefdesziek
Het kerkje loopt uit
Daar komt de bruid
Want Anna zei ja*

*Uit Paulowna
Zijpe, Breezand en
Hippolytushoef
Verheugd of bedroefd
De hele schaar
Naar Wieringerwaard*

Petra Vermeer

Puzzel

Oplossing mei 2014

'n beetje crypto

Prijswinnaars mei 2014
Mevrouw W. Adams, Heemskerk;
Mevrouw R. Reus, Hoogkarspel;
H.M.P. Versteeg, Amsterdam

> 1. Personele Unie r.-k. Vitusparochie Blaricum en r.-k. parochie Huizen / Blaricum Bijvanck

Op 30 juni hebben de vice-voorzitters van de parochiebesturen Huizen en Blaricum en voorzitter pastoor Carlos Fabril een overeenkomst ondertekend. De twee parochies vormen vanaf nu een personele unie. Dat houdt in dat de twee zelfstandig blijvende parochies door één bestuur bestuurd worden. Het voordeel hiervan is dat het bisdom één aanspreekpunt heeft en dat de parochies beter kunnen worden voorbereid op de toekomst. Wat samen gedaan kan worden, wordt ook samen gedaan. Er is al een gezamenlijk parochieblad, de parochiële caritas is samengegaan en er wordt gewerkt aan het opzetten van gezamenlijke catecheseprojecten voor jongeren uit Blaricum én uit Huizen. Het bestuur van de Personele Unie kan de samenwerking bevorderen en tegelijkertijd de identiteit van de beide parochies bewaken. >

> 2. Informatiedag Fidesco op 20 september

Voor mensen die overwegen om op missie te gaan naar een ontwikkelingsland organiseert Fidesco een informatiedag op 20 september in Den Bosch. De katholieke organisatie Fidesco zendt jaarlijks 100 vrijwilligers uit naar landen over de hele wereld. Aanvang 9.30 uur. Meer informatie en opgave: www.fidesco.nl >

> 3. Gratis app Bible-Fit in het Nederlands

Ark Mission heeft de Nederlandse versie van Bible-Fit op de markt gebracht, gratis te downloaden voor Android en iOS. En doordat het Nederlands Bijbelgenootschap de Groot Nieuws Bijbel gratis beschikbaar heeft gesteld, zijn alle bijbelteksten ook offline te lezen. De app is gratis te downloaden via de online stores van Apple en Android. Meer info via www.bible-fit.nl >

> 4. Jubileum Vredeskerk

De Vredeskerk in Amsterdam, de kerk van Onze Lieve Vrouw Koningin van de Vrede, bestaat dit jaar 90 jaar. Op 7 augustus 1924 is de kerk door de toenmalige bisschop, Mgr. Callier, ingewijd. Daarnaast is het ook 10 jaar geleden dat het

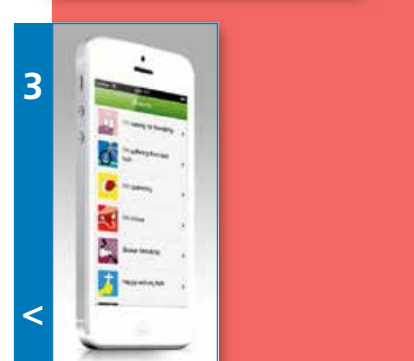
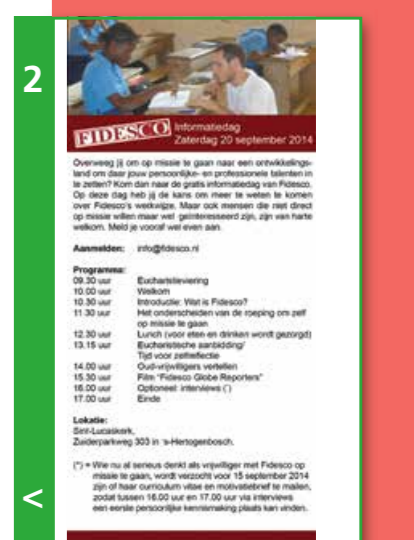
hernieuwde kerkplein is ingewijd door Mgr. Punt. Op 21 september wordt daarom samen met de Filippijnse El Shaddai gemeenschap - die elke zondag ook gebruik maakt van de kerk - een groots feest georganiseerd. In aanloop naar het feest, in de maand september, is er een fototentoonstelling op het Vredeskerkplein met actuele en historische foto's van de buurt en buurtbewoners. In het kader van het feestjaar zal Mgr. Hendriks op 30 november, de eerste zondag van de advent, voorgaan in de Hoogmis om 11.00 uur. Tot slot is er op zaterdag 6 december in de kerk het "Concert voor de Vrede", georganiseerd door het Consultaat Generaal van Frankrijk. Aan dit concert werken professionele musici uit vele landen mee, met verschillende achtergronden: christenen, joden en islamieten. Meer informatie over het programma: www.amsterdam.vredeskerk.nl >

> 5. Marie Elkiné Femmes Internationales Murs Brisés

Op 23 juli ontving mgr Punt Marie Elkiné, international relations officer van de 'Femmes Internationales Murs Brisés'. Dat is een wereldwijd netwerk van vrouwen die zich inzetten voor de ondersteuning van kinderen die worden bedreigd als gevolg van het verval van waarden. Deze organisatie wil mensen, van welke godsdienst of levensbeschouwing dan ook, bij dit werk betrekken. Zij stelt zich onder bescherming van de H. Philomena, patrones van de rozenkrans en van de kinderen van Maria. Eén van de gewaardeerde initiatieven van het netwerk is de oproep om te 20.00 uur 's avond te bidden voor de kinderen en voor al degenen die lijden.<

> 6. Basiliek van de Heilige Nicolaas in Amsterdam: Orgelzomer 2014

In de maand augustus zijn er nog de volgende concerten door befaamde organisten uit binnen- en buitenland. Aanvang 20:15 uur. Toegang 11 euro (donateurs 8 euro), Kaarten zijn aan de deur verkrijgbaar. Reserveren kan via info@muziekindenicolaas.nl Zie ook www.muziekindenicolaas.nl
6 augustus: Thorsten Göbel, Düsseldorf
13 augustus: Leon van den Brand, Nederland
20 augustus: Gonny van der Maten, Nederland
27 augustus: Michael Hedley, Nicolaasbasiliek

Fotoverslag KJD Festival

De Katholieke Jongerendag (KJD) heeft een metamorfose ondergaan. Jongeren (16+) kwamen zaterdagavond aan en overnachtten op het campingterrein. De tieners (12+) arriveerden zondagochtend bij aanvang van een bijzondere Eucharistieviering in de open lucht waarbij ook Paus Franciscus een persoonlijke boodschap had aan de Nederlandse jongeren. Zijn boodschap is terug te lezen op: www.jongbisdomhaarlem.nl

Jongeren bij het concert van Trinity, maar alvast in oranje gekleed voor de wedstrijd Nederland – Mexico. Wat een ontspanning en ontlading in die laatste minuten!

Jongeren promoten met een 'echte' Zwitserse gardist het tiener- en jongerenprogramma van de grote bisdombedevoort in mei 2015 naar Rome. Voor tieners en jongeren is er een speciale kortingsactie: je kunt al vanaf € 325,00 met ons mee! Meer info: info@jongbisdomhaarlem.nl

De band Trinity wist er een groot feest van te maken! Wie zegt dat Hollanders stijf zijn, heeft het mis. Het publiek veranderde namelijk direct in een swingende menigte. Overigens konden de andere artiesten – Daughters of Davis, Wixley, Mario Raadwijk, Hometown, Marnix Emanuel en Jacobs Ladder – er ook wat van!

Zaterdagavond een unieke sfeer op het campingterrein met de 'Daughters of Davis'. Onze eigen caravan van het jongerenpastoraat mocht hier natuurlijk niet bij ontbreken. Een mooie avond om nieuwe mensen te leren kennen en tot laat in de avond te gaan weerwolven (spel). Echt uitslapen zat er niet in, want de zon warmde de tentjes al vroeg in de morgen lekker op.

Op een festival horen natuurlijk ook attracties. Deze bungee-jump-trampoline werd gesponsord door de Nederlandse bisdommen. Daarnaast was er ook een grote stormbaan als luchtkussen en had je voor een klein bedrag al een lekker snack!

Young Seven (regio Schagen) wint HOOP Award

Jongerengroep Young Seven uit de regio Schagen heeft de HOOP award 2014 gewonnen. Een landelijke prijs voor inspirerend en vernieuwend jongerenwerk. De bisschoppen en de medewerkers van het jongerenpastoraat zijn natuurlijk hartstikke trots op het feit dat de HOOP award een plek binnen ons bisdom heeft gekregen. Uit een lijst van 22 kandidaten maakten ook Meat & Eat uit Barneveld, Sant'Egidio uit Amsterdam en het 4U! Festival van de KCV een grote kans. De prijs is sinds dit jaar ingesteld en werd uitgereikt op het KJD Festival in Nieuwkuijk.

De jury, voorgezeten door jongerenbisschop mgr. Mutsaerts, was unaniem in haar oordeel en waardeert het dat Young Seven over de grenzen van parochies heenstapt en jongeren met elkaar in verbinding brengt. "Deze organisatie geeft daarmee een hoopvol en prikkelend signaal af, dat gezien mag worden en navolging mag krijgen," aldus bisschop Mutsaerts. Eén van de jongeren greep direct de gelegenheid aan om ook namens de jongeren alle begeleiders van Young Seven op het podium te bedanken. De leden van Young Seven kregen een speciaal voor deze gelegenheid ontworpen ring, uitgevoerd in goud met edelstenen op een achtergrond van olijfhout. Een award met veel symboliek, geïnspireerd op het olijftakje dat de duif mee bracht na de grote zondvloed in het verhaal van de Ark van Noach. Het palmtakje dat de duif mee bracht stond symbool voor hoop en zo is het ook met de initiatieven die deze prijs in ontvangst mogen nemen. Meer informatie over de nominatie en het juryrapport leest u op: www.jongbisdomhaarlem.nl

agenda

- >> 17 oktober
Promotieavond tiener- en jongerenprogramma Bisdombedevoort, te Haarlem
- >> 18 oktober
Netwerkbijeenkomst voor jongerenwerkers, te Haarlem
- >> 15-16 november
Nationale jongerencollecte
- >> 14 december
Kerstfeest voor jongeren
- >> 17 januari
Impulsdag Geloofsopbouw, te Heiloo
- >> 14 februari
Netwerkbijeenkomst voor jongerenwerkers, te Haarlem
- >> 21 maart
Jongerenprogramma Stille Omgang, te Amsterdam
- >> 28 maart
Wereld Jongerendag op palmzondag
- >> 16 april
Ouderavond tienerprogramma Bisdombedevoort, te Haarlem
- >> 2-9 mei
Tiener- en jongerenprogramma Bisdombedevoort, te Rome
- >> 23 mei
Diocesane vormselviering, te Heiloo
- >> 13 juni
Netwerkbijeenkomst voor jongerenwerkers, te Haarlem
- >> 21 juni
Jongerenprogramma St. Jansprocessie, te Laren

Meer informatie over activiteiten in het volgende seizoen:
www.jongbisdomhaarlem.nl
info@jongbisdomhaarlem.nl
023-5112635

Kardinaal Simonis

Berry Klaassens bezoekt Kardinaal Simonis op zijn tijdelijke adres in Voorhout waar de kardinaal revalideert na een val en een gebroken bovenbeen. Hij sprak met de kardinaal in het kader van de aanstaande Rome-reis.

Eminentie, welk advies wilt u de pelgrims geven voor de diocesane bedevaart naar Rome?

“Probeer het bedevaarts-element niet te vergeten. Mensen hebben voor deze reis gespaard, ze vinden elkaar in Rome, je leert nieuwe mensen kennen en je ziet erg veel. Door deze indrukken en ervaringen kan het bedevaartaspect soms ondergesneeuwd raken. Het gaat bij een bedevaart naar Rome om een bezoek aan St. Petrus en St. Paulus, de grote mensen van de kerk. Het doel van een pelgrimsreis is het versterken van het kerk-zijn. Het gaat niet in de eerste plaats om de paus, de opvolger van St. Petrus, maar om het oerbegin. Het is een soort ervaring van missionering, het verkondigen van Christus door je getuigenis en je geloof. Dit is de bedoeling van ons kerk zijn met Christus en Maria en alle heiligen. Als Christen kun je je mens zijn niet vergeten, en wij moeten als Christenen altijd aan ons zelf werken, ik ook. Door een pelgrimage leer je dit mens zijn te integreren in je Christelijk leven.”

Heeft Uwe Eminentie uw bezoeken aan Rome zelf altijd als Pelgrimage gezien?

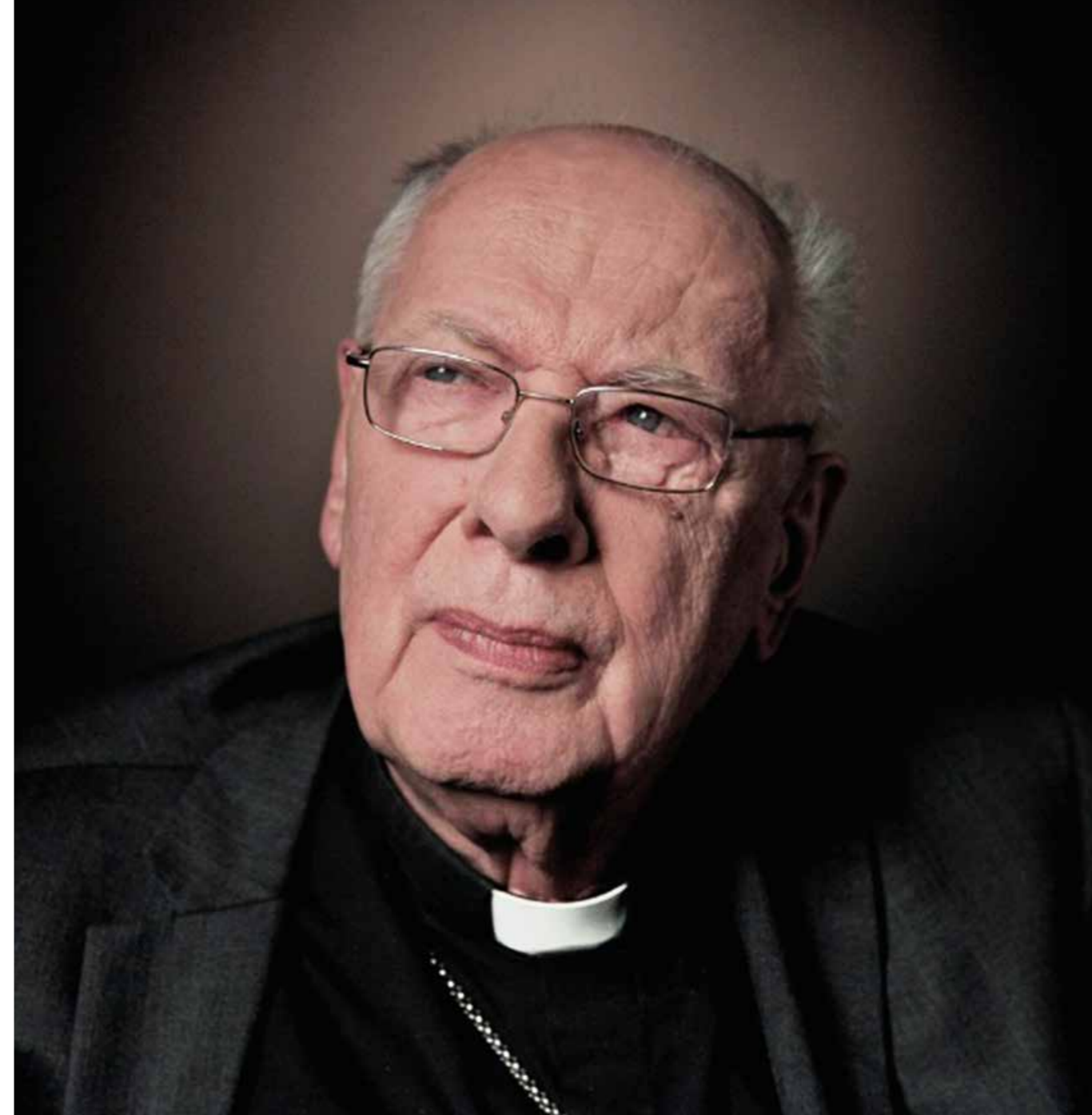
“Toen ik nog Aartsbisschop was kwam ik zo’n 5 keer per jaar in Rome. Ik heb dan ook altijd geprobeerd om van elk bezoek een pelgrimage te maken. Dit deed ik door de St. Pieter te bezoeken en een geloofsbelijdenis uit te spreken bij de Confessio, het Graf van Petrus. Als ik dan zo’n 2 tot 3 dagen in Rome was waren de dagen erg vol gepland, voor echte bezinning bleef er dan ook weinig tijd over. Maar ik heb mijn tijd in Rome niet verdaan met gezelligheden. Toerist heb ik niet echt kunnen zijn.”

Wat vind u persoonlijk de mooiste plek in Rome?

“Op de eerste plaats de Sint Pieter, en dan vooral het Graf van de Apostel Petrus, maar ook omwille van de schoonheid van de Basiliek. Deze schoonheid geeft mij persoonlijk een dubbel gevoel, het is prachtig maar voor een deel bekostigd met de handel in Aflaten. Ik mocht Prins Willen-Alexander, onze huidige Koning, twee keer ontmoeten in Rome en de Prins was onder de indruk van de schoonheid. Ik heb de Prins en later ook de Minister-President gezegd dat de moraal die wij kunnen leren uit de schoonheid en de geschiedenis van de Sint Pieter is, dat God uit het Kwade het Goede weet te trekken. In een gesprek met Premier Rutte kwam het op Paus Franciscus als Paus van de Armen. Ik zeg tegen de Premier “ik wil u iets vragen. Is het nu niet beter om de Zwitserse Garde af te schaffen? Ze hebben een Functie maar kosten geld, maar het oog wil toch ook wat.” De premier antwoordde “nooit van zijn leven, dit hoort erbij.” En ik denk dat dit waar is. Want wat heb je eigenlijk nodig om te leven? Een dak, een kamer, een bed en een tafel. Meer heb je niet nodig eigenlijk. Maar je wilt toch ook iets moois aan de wand. Mensen hebben ook culturele ankerpunten nodig. Zo is het ook met de Zwitserse Garde. Het Vaticaan behoedt 2000 jaar geschiedenis, en is op cultureel geschiedkundig vlak beeldbepalend geweest voor Europa.”

Heeft Uwe Eminentie nog wijze woorden voor de lezers van Samen kerk?

“Ik ben zelf een cultuurpessimist, en vind de wereld waarin wij leven ergens afschuwelijk. Dit komt vooral

door de massale geloofsafval. Dit geeft mij grote zorgen voor de toekomst, en ik zie nog geen tekenen van een godsdienstig herstel. Veel van de spiritualiteit van tegenwoordig is te vrijblijvend. Er is geen commitment meer, mensen durven geen keuze meer te maken voor de rest van hun leven. Ik ben nu 82 maar toen ik 16 jaar was ben ik voor het eerst geconfronteerd met de dood. Een medestudent van mij speelde in een voetbalwedstrijd en viel dood neer. Dit deed mij realiseren dat wij sterfelijk zijn, dit leven hier is niet alles, maar het is wel de voorbereiding op het eeuwig leven! De mensen van tegenwoordig lijken niet genoeg meer na te denken, het lijkt allemaal zo oppervlakkig, maar ik laat mij graag corrigeren!

Laat uw pelgrimage een tegengeluid zijn. Getuig van uw geloof en leer de rijkdom van ons geloof te herkennen, en geef het dan een plaats in uw leven. Durf je te binden aan de persoon van Christus om Hem beter te leren kennen. Als je Christus kent kun je de wereld veranderen. Als je de liefde van Christus aan anderen kunt doorgeven geef je Christus zelf door. Het oriënteren van jezelf op Hem is dan ook een oriëntatie voor anderen. Christus is namelijk *de weg, de Waarheid en het Leven.*” <

Interview: Berry Klaassens

Bisdombedevaart naar Rome in de meivakantie van 2015

Folders van de bisdombedevaart gereed, definitieve prijzen bekend

Naast de posters zijn nu ook de folders van de reis gereed! Er is een folder voor de tiendaagse busreis en een folder voor de vlieg-reis. Er is een aparte folder gemaakt voor het tiener-en jongerenprogramma. Maak er gebruik van om ook deze leeftijdsgroep voor de bedevaart enthousiast te maken! Alle folders zijn aan te vragen via VNB (gegevens hieronder).

De prijs voor de tiendaagse busreis (30 april t/m 9 mei 2015) is € 999.

De prijs voor de zesdaagse vlieg-reis (2 t/m 7 mei 2015) is € 839. Kinderen, tieners en jongeren studierend t/m 25 jaar betalen € 485 voor de busreis en € 325 voor de vlieg-reis. VNB neemt € 257 korting voor haar rekening, het bisdom € 128,50 en de parochie € 128,50 (samen ook € 257). Hierover zijn de pastorale krachten, parochiebesturen en ambassadeurs reeds nader geïnformeerd.

Inschrijving voor de bedevaart geopend

U kunt zich inschrijven of aanmelden voor de reis via reisorganisatie VNB: www.vnbreizen.nl; reisnummer RO1503 voor de vlieg-reis en RO1504 voor de busreis. Via de button 'boek nu' in de reis kunt u het aanmeldingsformulier invullen. En ook aangeven bij welke regio/parochie u ingedeeld wilt worden. Inschrijven kan tevens door het invullen en opsturen van de papieren aanmeldingskaart. Deze aanmeldingskaart kunt u ook aanvragen via VNB (gegevens hieronder). *N.B. U kunt u dus NIET via het bisdom inschrijven voor de bedevaart!*

Contactgegevens VNB

Emke de Bruijn: telefoon (073) 681 81 22;
per e-mail: emke.debruijn@vnbreizen.nl

Informatiebijeenkomsten voor ambassadeurs bedevaart in september

A.s. september is er een tweede ronde informatiebijeenkomsten voor ambassadeurs van de bedevaart. Dat zijn diegenen, die de bedevaart in hun eigen regio/ parochie onder de aandacht willen brengen en promoten! Aan elke regio is gevraagd 1 of 2 ambassadeurs zoeken.

Wilt u ambassadeur zijn voor de bedevaart in uw regio? Neemt u dan contact op met uw past(o)or en stuur een mail naar bedevaart@bisdomhaarlem-amsterdam.nl

Tijdens de informatiebijeenkomsten komen de laatste ontwikkelingen met betrekking tot de reis aan de orde, onder andere meer informatie over het programma voor gezinnen en over het projectkoor, en heeft u gelegenheid om vragen te stellen. Het is de bedoeling dat de ambassadeurs na deze informatiebijeenkomsten in hun eigen regio de verdere promotie kunnen verzorgen, bijvoorbeeld door het organiseren van een informatieavond voor de regio. Alle informatiebijeenkomsten beginnen om 19.45 uur (19.15 uur zaal open) tot 21.30 uur.

Dinsdag 16 september 2014 in Heemskerk

Esplanadezaal van de Mariaparochie, Spoellaan 1, te Heemskerk.
S.v.p. aanmelden via: secretariaat@dekenaathaarlem.nl

Woensdag 17 september 2014 in Noord-Scharwoude (Langedijk)

Kloosterhof, Sint Jan de Doper, Dorpsstraat 512, te Noord-Scharwoude (Langedijk).
S.v.p. aanmelden via: secretariaat@dekenaatalkmaar.nl

Donderdag 18 september 2014 in Amsterdam

Pastorie van de H. Augustinus Buitenveldert, Amstelveenseweg 965, te Amsterdam.
S.v.p. aanmelden via: demie@dekenaat-amsterdam.nl

Titelkerken in Rome

Een titelkerk is in de Rooms-katholieke Kerk een kerk in het bisdom Rome die titulair wordt toegekend aan kardinaal-priesters en kardinaal-diakens (in die gevallen wordt ook wel gesproken van een titeldiaconie). Het gebruik is in de 7e eeuw ontstaan en kreeg in de 11e eeuw een grotere vlucht toen paus Nicolaas II aan de kardinalen het alleenrecht gaf om de bisschop van Rome te kiezen. Daartoe moesten de kardinalen behoren tot het diocees Rome en vandaar werd hun een kerk toegewezen, als ware het de eigen parochiekerk van de betreffende kardinaal, echter zonder enige bestuursbevoegdheid.

De San Clemente, titelkerk van kardinaal Simonis

De San Clemente is een van de oudste christelijke kerken van Rome, maar onder het straatniveau gaan resten van nog veel oudere gebouwen schuil. Ongeveer twintig meter diep zijn delen van huizen gevonden die uit de laatste eeuw van de Romeinse Republiek (± 500 - 27 v.Chr.) stammen en door de grote brand ten tijde van Keizer Nero moeten zijn verwoest. Bij de wederopbouw van Rome zijn deze huizen als fundering gebruikt voor de nieuwe huizen.

Schuilkerk

Zeven meter minder diep is een deel van een groot woonhuis gevonden. Er wordt aangenomen dat dit huis in de eerste eeuw, geruime tijd voor Constantijn de Grote die in 313 n. Chr. de vrijheid van godsdienst invoerde, als schuilkerk dienst deed. Het huis was in het bezit van de Romeinse consul en martelaar Titus Flavius Clemens, die zich als een van de eerste hooggeplaatste Romeinen tot het toen nog verboden christendom bekeerde.

Mithrastempel

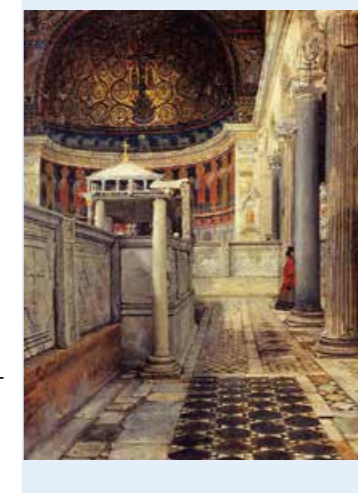
Op de binnenplaats van het aangrenzende huizenblok zijn de resten van een Mithras-heiligdom gevonden waar de Perzische zonnegod werd geëerd. Deze tempel werd gebruikt voor initiatie-rituelen en deed dienst van de tweede tot en met de derde eeuw na Christus.

Daarna waren de meeste Romeinen tot het christendom bekeerd en raakte de tempel in onbruik.

Hoe kardinaal Simonis zijn titelkerk verkreeg.

Kardinaal Simonis: "Ik had in 1985 bezoek van Mgr. McGee, de ceremoniaris van de Paus, hij logeerde in Nederland en was een avond bij mij te gast. Juist op deze dag werd mijn benoeming tot kardinaal bekend gemaakt. Er kwamen veel bloemen en ik kreeg vele gelukwensen. Mgr. McGee merkte op: "Het is de eerste keer dat ik bij iemand ben op de dag dat zijn benoeming tot kardinaal bekend gemaakt wordt". Mgr. McGee vroeg mij: "Welke titelkerk zou u willen hebben?" Spontaan antwoordde ik: 'De San Clemente'. Paus Pius XII heeft deze titelkerk aan kardinaal De Jong toegewezen omdat st. Willibrord bij zijn bisschopswijding de naam Clemens had gekregen. Ik nam Mgr. McGee mee naar een glas-in-lood raam in de gang naar de kapel, dat kardinaal De Jong heeft gekregen van zijn priesters, ik meen toen hij kardinaal gecreëerd werd. Mgr. McGee zei toen: "De San Clemente is vrij. De kerk was eerst aangewezen aan een Ierse kardinaal, maar die is juist gestorven." Ik zei dat ik niet over de middelen beschikte om de San Clemente te restaureren of te onderhouden, dit is een gebruik onder de kardinalen. Mgr. McGee stelde mij gerust: "De San Clemente is een van de bekendste kerken en zij krijgt voldoende subsidie". En zo kwam ik aan mijn titelkerk."

Kerkwijding Weesp

Op zondag 15 juni heeft Mgr. Dr. J. M. Punt de nieuwe parochiekerk van Weesp gewijd. Na de sluiting van de Sint Laurentius kerk in Weesp en de renovatie van de aangekochte kerk aan de Troelstralaan in Weesp was het op zondagmiddag 15 juni aan de Bisschop om de nieuwe kerk te wijden. In een volle kerk met gasten als de burgemeester van Weesp en vertegenwoordigers van het apostolisch genootschap, de oude eigenaars van de kerk, verrichte de bisschop de plechtigheden die de kerk aan God toewijden. De rituele reiniging met wijwater, het wijdingsgebed, en de bewieroking van de kerk maakten dat de kerk nu aan God toegewijd zijn, als patronen van de kerk zijn de Heilige Laurentius en Maria Magdalena aangewezen. Aansluitend aan de wijdingsplechtigheid was er een informeel samenzijn in de ontvangstruimten van de kerk. De nieuwe kerk van Weesp is een prachtig voorbeeld van een moderne kerk die voor vele jaren het middelpunt van het kerkelijk leven van de parochie kan zijn. <

VREEKER BEGRAAFPLAATSSERVICE

www.begraafplaatservice.nl

Padverhardingen
Groenbeheer
Boomverzorging
Beschoeiingen en keerwanden
Oplossingen voor grondwateroverlast
Knekelputten
Grafbekisting, loopplanken en transportkar
Natuursteen, Grafmonumenten

Grafdelven
Graven ruimen
Op- en herbegraven
Grafkelders
Urnen bestemmingen
Aanleg en uitbreiding
Renovatie en herindeling
Onderhoudswerkzaamheden

De Hout 47, 1607 HB Hem
T: 0228-544484 • F: 0228-544651

Met zorg betrokken

UITVAARTVERZORGING A. DE JONG

sinds 1966 een vertrouwd gezicht
voor een uitvaart vanuit het bisdom

persoonlijke begeleiding vanuit een familiebedrijf

Alle persoonlijke en rituele wensen zijn mogelijk.

voor vrijblijvende inlichtingen: tel.: (020) 676 1337
Cliostraat 42, 1077 KJ Amsterdam, dejong@uitvaart.nl
www.amsterdamuitvaart.nl

lid van de BGNU

uitvaartverzekeringen

Bouwadvies Groot Holland

Zelfstandig onderdeel van de
Monumentenwacht Noord-Holland.
Wij zijn gespecialiseerd in:

- Aan- en verkoopkeuringen
- Meerjaren onderhoudsplannen
- Adviezen over vergunningen en subsidies
- Kostenramingen en begrotingen
- Begeleiding, toezicht en opleveringskeuringen
- Bestekken en werkomschrijvingen

T: 075 6474586 F: 075 6474593
info@bouwadviesgroot holland.nl

Veerdijk 32, 1531 MS Wormer
Postbus 379, 1520 AJ Wormerveer

Aan het einde van de Eerste Communieviering in de Vredeskerk in Amsterdam, maakte Ton van Hal deze mooie foto. Een prachtig welkom aan de communicantjes en een prachtige oproep voor ons allen, bijvoorbeeld voor de Rome-bedevaart volgend jaar!

Uw foto in Samen Kerk?

Hebt u een mooie foto die u wilt delen met de lezers van Samen Kerk?

U kunt uw bijdrage per e-mail sturen aan >> BKlaassen@bisdomhaarlem-amsterdam.nl
Per post kan natuurlijk ook: Samen Kerk, postbus 1053, 2001 BB Haarlem. Vermeld kort bij welke gelegenheid de foto genomen is en wie erop te zien is.